

5.

Kyrkliga institutioner.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Kyrkliga institutioner.

Den högsta kyrkliga styrelsen i Stockholm utövas af Stockholms stads konsistorium, som utgöres af stadens ordinarie kyrkoherdar i de territoriella församlingarna samt i tyska och finska församlingarna med kyrkoherden i Storkyrkoförsamlingen, kallad »pastor primarius», som ordinarie preses. Ärkebiskopen fungerar även, när han så vill, som »förnämste preses» vid sidan om pastor primarius, och för ärkebiskopen skall ock, »när så omträng, räknenskap göras, och till honom de saker av konsistorium refereras, som hans censur behöva». I dessa bestämmelser, liksom däri, att ärkebiskopen är ledamot av direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk, och att domkapitlet i Uppsala prövar den tyske kyrkoherdens »rättroghet», torde de enda nu kvarvarande spårerna efter Stockholms forna avhängighet af ärkestiftet vara att finna. Stockholm är därför att betrakta såsom ett i realiteten självständigt stift med pastor primarius såsom styresman och biskops vederlik. Pastor primarius tillsättes af konungen, sedan församlingen genom val, bland af densamma med ärkebiskopens »ja och samtycke» kallade, upprättat ett förslag af trenne kvalificerade personer. Han har självskriven plats i kyrkomötet, rätt och plikt att utöva uppsikt öfver alla stadens församlingar, dess kyrkoherdar och övriga prästmän samt att giva venia concionandi (tillåtelse att predika); enligt instruktionen af den 16 december 1668 är han »skolornas inspector jämte andra som vederbör», varjämte folkskollärarinneseminariet lyder under konsistoriet, i någon ringa mån även folkskolorna. Däremot äger han icke rätt att inviga präster och här icke biskopliga insignier.

Vid sidan af Stockholms stads konsistorium finnes även ett annat, kungl. hovkonsistorium (consistorium aulicum). Detta anses hava blivit inrättat i sammanhang med den af regeringen den 20 december 1662 utfärdade »Ordning, varefter överhovpredikanten och hovpredikanterna skulle sig rätta». Dess ännu i huvudsak gällande instruktion är af den 28 juni 1681. Under hovkonsistorium lyda utom hovförsamlingen (med hovpredikanten) huvudstadens garnisonsförsamlingar. I hovkonsistorium är överhovpredikanten preses och har till bisittare de nämnda garnisonsförsamlingarnas pastorer, ävensom slottspastorn. (Se vidare sid. 325.)

Varje församling äger att för vårdan af kyrkans angelägenheter samt vissa ärenden rörande folkskola och församlingsbibliotek sammanträda å kyrkostämman med kyrkoherden till överläggning och beslut, varvid kyrkoherden, såvida ej annorlunda särskilt förordnas, är ordförande. Rättighet att deltaga i kyrkostämmas överläggningar och beslut tillkommer varje inom församlingen mantalsskriven man eller kvinna, som är medlem af svenska kyrkan och vid val

af stadsfullmäktige har rösträtt (se sid. 40) samt i avseende å påförda utskulder till församlingen, vilka förfallit till betäning under de tre sistförflutna kalenderåren, icke haftar för utskulder för flera än två af dessa år. Två ordinarie stämmor skola årligen hållas, den ena före maj månads utgång för ekonomiska angelägenheter, den andra före november månads utgång för val till vissa befattningar. De kyrkliga ärenden, som till avgörande å kyrkostämman företagas, skola förut vara vederbörligen beredda af kyrkorådet eller särskilt utsedda personer. Vissa ärenden, som kräva skyndsam behandling, samt val kunna dock avgöras utan föregående beredning.¹⁾

Kyrkorådet tillkommer förutom beredandet af ärenden till kyrkostämman samt verkställandet af dess beslut att vaka öfver efterlevnaden af gällande författningar rörande religionens och sedernas vård, att förvalta medel, som blifvit ställda under dess vård, och att i övrigt vårda kyrkans angelägenheter. Kyrkoherden är självskriven ordförande i kyrkorådet. Övriga ledamöter utses af församlingen å kyrkostämman till ett antal icke understigande fyra och för en tid af två år. Kyrkovårdar väljas för samma tid af kyrkorådet bland dess ledamöter.

Eventuellt uppkommande frågor, som röra flera församlingar, skola avgöras af för varje fall tillsatta delegerade.

De flesta prästerliga befattningar i huvudstaden tillsättas på samma sätt som i landet i övrigt, med det undantaget dock att till prästerlig tjänst i Stockholm sökande kunna anmäla sig från hela riket (i övriga delar af landet är befodringsrätten begränsad till resp. stift).

Rösträtt vid prästval tillkommer en var, som inom församlingen äger att deltaga i kyrkostämmas överläggningar och beslut (se ovan). Varje röstberättigad äger en röst, och rösträtt må i stadsförsamling endast utövas af den, som personligen infinner sig vid valtillfället.

Särskilda bestämmelser gälla rörande tillsättande af kyrkoherde- och kommunisbefattningarna i Storkyrkoförsamlingen, Maria och Högalids församlingar samt beträffande kommunisbefattningarna i Klara, Jakobs, Johannes, Katarina, Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingar. För finska och tyska församlingarna gälla särskilda privilegier.

¹⁾ Betänkande med förslag ang. fakultativt införande af representativt system inom den kyrkliga kommunen har i februari 1923 afgivits af inom eklestiasiktdepartementet tillkallade sakkunniga. Enligt förslaget skola kyrkofullmäktige utses i de kommuner, där kyrkostämman härom fattar beslut.

Vad beträffar ledighet vid regementspastorsbeställning, föreslår regementschefen hos kungl. maj:t den av de sökande, regementschefen önskar skola vinna kungl. maj:ts avseende. Regementspastorsbeställningar tillsätts tillsvidare endast på förordnande för obestämd tid.

Många mindre prästsysslor vid offentliga inrättningar ävensom vissa pastoratsadjunkturen utses av vederbörande myndigheter eller församlingar (pastoratsadjunktsjänsterna uppböra den 1 maj 1925 — i Katarina och Sofia församlingar den 1 maj 1926 — då nya lönerregleringar för prästerskapet i de flesta av huvudstadens territoriella församlingar träda i kraft); kyrkoherdarna kalla även sina adjunkter och enskilda sällskap fattig- eller diakonpräster, vilka sistnämnda dock officiellt äro att betrakta såsom pastorsadjunkter. Samfundet Pro fide et christianismo äger rätt att tillsätta några prästerliga kateketer i huvudstaden med uppgift att biträda församlingarnas prästerskap vid konfirmationsundervisningen. Innehavarna räkna prästerliga tjänsteår och avlönas av samfundet med bidrag av församlingarna.

De för prästerskapet i Stockholms stads territoriella församlingar, med undantag av Storkyrkoförsamlingen, Katarina, Sofia, Brännkyrka och Bromma församlingar, hittills gällande lönerregleringarna uppböra att äga tillämpning den 30 april 1925; i förstnämnda tre församlingar utgå de den 30 april 1926. I Bromma och Brännkyrka församlingar hava genom kungl. resolution resp. den 26 april 1918 och 30 juni 1920 nya lönerregleringar enligt lagen om reglering av prästerskapets avlönning den 9 dec. 1910 fastställts att äga tillämpning under tjugu år, d. v. s. för Bromma församling t. o. m. den 30 april 1939 samt för Brännkyrka församling t. o. m. den 30 april 1941. För prästerskapet i huvudstadens samtliga övriga territoriella församlingar hava nya lönerregleringar fastställts genom kungl. resolutioner den 20 juni 1924 och träda i kraft den 1 maj 1925 att gälla t. o. m. den 30 april 1945, med undantag för Storkyrkoförsamlingen samt Katarina och Sofia församlingar, där lönerregleringarna träda i kraft den 1 maj 1926 och gälla t. o. m. den 30 april 1946. Därest den kyrkliga indelningen beträffande Bromma, Brännkyrka, Johannes, Katarina eller Mattens församlingar under lönerregleringsperioden ändras, skola de för dessa församlingar fastställda lönerregleringarna ej gälla längre, än till dess sådant beslut går i verkställighet.

Lagar m. m. Kungl. förordning om kyrkostämna samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863, med ändringar den 22 maj 1891, 16 juni 1905, 12 juli 1907, 29 juni och 16 okt. 1908, 1 juni 1912, 14 aug. 1914, 25 juni 1917, 24 maj och 23 dec. 1918, 7 mars 1919 och 30 juni 1920 samt 16 maj, 3 och 20 juni 1924. Kungl. förordning ang. ordnande av prästerskapets i de territoriella församlingarna i Stockholm avlönning den 1 nov.

1872. Lag ang. tillsättning av prästerliga tjänster den 9 dec. 1910, med ändringar den 20 juni 1918 och 10 dec. 1920. Kungl. stadga ang. prästval den 9 dec. 1910, med ändring den 10 dec. 1920. Kungl. kung. ang. särskild ordning vid tillsättning av vissa prästerliga tjänster den 10 dec. 1920. Lag ang. reglering av prästerskapets avlönning den 9 dec. 1910, med ändringar den 19 nov. 1920. Kungl. resolutioner den 26 april 1918, 30 juni 1920 och 20 juni 1924 ang. lönerregleringar för prästerskapet i huvudstadens territoriella församlingar. Kungl. kung. den 20 juni 1924 om tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster m. m. Kungl. kung. den 20 juni 1924 ang. dyrtidstillägg åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Stockholms stads konsistorium med därunder hörande församlingar.

Stockholms stads konsistorium består av ärkebiskopen som preses, när han är tillstädes, pastor i Storkyrkoförsamlingen (pastor primarius) såsom ordinarie preses samt kyrkoherdarna i Stockholms övriga territoriella pastorat och i tyska och finska församlingarna som ledamöter.

Under Stockholms stads konsistorium lyda dels huvudstadens 18 territoriella församlingar, dels tvenne nationella församlingar, tyska och finska församlingarna. En del allmänna inrättningar, som förut bildat icke territoriella församlingar, ingå numera sedan den 15 oktober 1910 i respektive territorialförsamlingar (jfr vidare nedan).

Angående församlingar av främmande trosbekännare se sid. 327.

Instruktioner. Kungl. instruktion den 16 dec. 1668 (med ändringar) för pastor primarius och konsistoriet. Kungl. förordning den 11 febr. 1687 huru med rättegång uti domkapitlet förhållas skall.

Stadskonsistorium.

Expedition: Storkyrkan, St.; t. 38 08; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 11—12 f. m.; sessionstid: varannan tisdag kl. 1 e. m. (sommarmånaderna var tredje fredag kl. 1 e. m.).

Stockholms stads prästerskap lydde till en början under ärkebiskopen och domkapitlet i Uppsala. När Stockholms konsistorium upprättades är ovisst, men detsamma omnämnas i en urkund från år 1442. Det utgjordes 1593 av pastor primarius vid Storkyrkan, församlingarnas kyrkoherdar och »rector scholæ». I kungl.

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** förordning om rättegången i domkapitlet den 11 februari 1687 förordnades, att ärkebiskopen skulle vara »preses primarius» och kyrkoherden i Storkyrkan preses. Enligt gammal hävd har tidigare kyrkoherden i Klara varit vice preses. Gustav 1 lär hava ämnat göra Stockholm med närbelägna församlingar till eget stift, ett liknande förslag väcktes på 1700-talet, men kom aldrig till verkställighet. Enligt konsistorii beslut den 11 juni 1915 intaga dess ledamöter med undantag av pastor primarius plats efter dagen för inträdet i konsistorium.¹⁾

Förnämste preses.

Ärkebiskopen (självskr.).

Ordinarie preses.

Widner, N., pastor primarius, kyrkoherde i Storkyrkoförs. (självskr.).

Konsistorii assessorer.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde i Katarina förs.
Eklund, K. A., kyrkoherde i Maria förs.

Montell, V., kyrkoherde i finska förs.

Larsson, C. V., kyrkoherde i Kungsholms förs.

Hallberg, H. E., kyrkoherde i Gustav Vasa förs.

Öhman, K., kyrkoherde i Johannes förs.

Källander, A. J., kyrkoherde i Hedvig Eleonora förs.

Hasselrot, C. R., kyrkoherde i Adolf Fredriks förs.

Berglund, A. A. T., kyrkoherde i Matteus förs.

Lindskog, H. J., kyrkoherde i Brännkyrka förs.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde i Oscars förs.

Svensson, M. T. K., kyrkoherde i Bromma förs.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde i Sofia förs.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde i Klara förs.

Ohly, C. E. W., kyrkoherde i tyska förs.

Andræ, S. E. J., kyrkoherde i Jakobs förs.

Lindgren, J., kyrkoherde i Engelbrekts förs.

Två vakanta (kyrkoherdar i St Görans och Högalids förs.).

Konsistorienotarie.

Vakant, *tj. f.* Sahlin, E. C.

En vaktmästare.

Storkyrkoförsamlingen.

(St Nikolai.)

Expedition: Stortorget 1, St.; t. 162, Norr 23 66 (expeditionen); 35 88 (kyrkoherdens tjänsterum); expeditionstid: vardagar 10—11 f. m. samt (utom juni—aug.) helgfria fredagsaftnar 7—8. Aldre kyrkoarkivet, i Storkyrkan: måndagar 11,30—12,30 samt i särskilda fall efter hänvändelse till pastorsexpeditionen.

Storkyrkoförsamlingen, den äldsta av Stockholms församlingar, har ursprungligen omfattat Stadsholmen och holmarna i Norrström (nu-

varande Helgeandsholmen), vartill efter reformationen även kommit nuv. Riddarholmen. Den senare utgjorde emellertid åren 1666—1807 en självständig församling, till vilken av staden inom broarna jämväl hörde området väster om nuvarande Stora Nygatan, och som 1663—1784 hade Bromma församling till annex. Helgeandsholmen åter delades sedermera mellan Klara och Jakobs församlingar, men har 1906 åter lagts till Storkyrkoförsamlingen. Till denna hörde som annex åren 1529—1636 och 1668—1671 även Solna (under den förra perioden med nuv. Kungsholmen och Bromma) samt åren 1636—1668 Lovö. Storkyrkan torde hava grundlagts av Birger Jarl omkring år 1260. Den har åren 1902—1910 undergått genomgripande reparations- och ändringsarbeten.

Stat år 1925. Utgifter: 155,520 kr.; inkomster: 54,036: 32 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till kyrkokassan 38 öre, till prästerskapets avlöningskassa 12 öre och till skolkassan 6 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöningskassa 25 öre för varje mantalsskriven person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: spannmålslön (enligt lösen efter tioårigt medelmarksgångspris) 11,229: 45 kr. (däruv stadigvarande 6,000 kr.), kontant lön 2,000 kr., äldre dyrtidstillägg 600 kr., fri bostad med värme; såsom konsistoriets preses ersättning för mistad kronotionage 6,805 kr. Tre komministrar, var och en: spannmålslön 4,212: 69 kr. (däruv stadigvarande 2,250 kr.), kontant lön 750 kr., äldre dyrtidstillägg 600 kr., fri bostad, bränsleersättning 600 kr.; ersättning för mistad kronotionage 1,984: 62 kr. Kyrkonotarie: personligt arvode 1,000 kr., som arkivföreståndare 250 kr. Kyrkokassör: lön 2,300 kr., från donationsfond 1,000 kr. Klockare: lön 2,500 kr., två ålderstillägg å 500 kr., fri bostad, bränsleersättning 400 kr. Organist: lön 2,000 kr. Kantor: lön 2,000 kr., två ålderstillägg å 500 kr. Maskinist och portvakt: lön 2,450 kr., två personliga ålderstillägg å 250 kr., för särskilda bestyr 200 kr., fri bostad med värme. Kyrkovaktmästare: lön 1,500 kr., två ålderstillägg å 250 kr., fri bostad. — Tills vidare utgår dessutom — med undantag för kyrkokassörens avlöning av donationsmedel — dels fasta tillägg å $\frac{33}{100}$ % av avlöningsbeloppen, dels rörliga tillägg å avlöningsbeloppen och de fasta tilläggen enligt samma grunder, som gälla för stadens befattningshavare. För prästerskapet utgår dock rörligt tillägg endast å det belopp, som motsvarar den kontanta avlöningen och det fasta tillägget till denna.

Församlingens kyrkoråd.

Widner, N., kyrkoherde, pastor primarius, självskr. ordf. (se nedan); Axelsson, H. A., direktör, kyrkovärd; Brandel, R. A., kommi-

¹⁾ Konsistoriet har i november 1924 ått ett utskott uppdragit att utreda frågan om ev. omorganisation av konsistoriet.

nister; *Creutz, J. W., assuransdirektör; *Ek-
lund, J. M., fabrikör, kyrkovärd; *Johansson,
B. G., roteman; *Palmér, F. L., målarmästare;
Thulin, P. G. N., generalkonsul; Winberg, K. A.,
förste vaktmästare.

Suppleanter: Bergenzorn, J. A., källarmästare;
*Dahl, E. M. K., grosshandlare; *Hedström,
A. E., källarmästare; Hellström, L. G., gross-
handlare; *Leuhusen, F. W. O., frih., riddar-
hussekreterare; *Nilsson, A. E., glasmästare;
Pettersson, L. K., hamnarbetare; Strömbäck,
R. P. E., affärsföreståndare.

Kyrkonotarie och arkivföreståndare.
Gyllensvärd, G. V., f. d. registrator; t. Söder 3 08.

Kyrkokassör.

Malmgren, O. W.; expedition: Stortorget 1, n. b.,
St.; mottagning: tisdagar 12—1 och första
helgfria vardagen i varje månad 12—1 (un-
der juni—aug. den 1 och 15 i månaden, resp.
närmast följande helgfria vardag, 12—1).

Församlingens skolråd.

Se sid. 161.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Utgöres av skolrådet, se sid. 161.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Beskow, J. G., kamrerare; Rylander, C. G.,
specerihandlare.

Suppleanter: Löfström, K. A., riksbanksrevi-
sor; Pettersson, P. A., grosshandlare.

För skolrådet.

Nilsson, C. R., hamnarbetare; Palmér, F. L.,
målarmästare.

Suppleant: Konow, J. A. W., prakt. läkare.

Kyrkoherde.

Widner, N., pastor primarius.

Komministrar.

Mörner, A. K.; Brandel, R. A.; en vakant, *tj.f.*
Welinder, N. J.

Klockare.

Johnson, C. G.

Organist.

Wikander, D.

Kantor.

Lambère, C. L.

Diakonissa.

(Skomakaregatan 30, St.; t. Norr 30 90;
mottagningstid: alla vardagar 8,30—9,30
f. m.)

Jonsson, H. K. (Kerstin).

Kyrkovaktmästare.

(Skomakaregatan 30, St.; t. Norr 31 07.)
Fastin, G. A.

En maskinist och portvakt.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Klara församling.

Expedition: Brunkebergsgatan 10, C.; t.
86 23, Norr 8 69; *expeditionstid:* vardagar
10—11 f. m. samt (utom juni—aug.) helg-
fria fredagar 7—8 e. m.

På den plats, där det av Magnus Ladulås år
1280 grundade, av Gustav Vasa 1527 nedrivna,
S:ta Clara kloster legat, byggdes under Johan III:s
tid, sannolikt 1572—1576, Klara kyrka. Vid en
eldsvåda 1751 nedbrann kyrkan men började ome-
delbart återuppbyggas, så att den redan 1753 kun-
de invigas på nytt. Kyrkan har under år 1907
undergått en genomgripande reparation. Ur-
sprungligen tjänstgjorde kyrkan som gudstjänst-
lokal för hela Norrmalm. År 1643, då Jakobs
kyrka blivit färdig, skedde emellertid en delning,
så att trakten öster om Brunkeberg lades till
denna kyrka, medan Klara kyrka blev gudstjänst-
lokal för Norrmalm väster om Brunkeberg jämte
nuvarande Kungsholmen. År 1671 blev Kungs-
holmen emellertid avskördad till egen församling
och år 1773 avsköndrades den norra delen av för-
samlingen till Adolf Fredriks församling. Breda
församling utgjorde annex till Klara under åren
1624—1663. Fr. o. m. år 1925 har med Klara
församling införlivats den öster om Klara sjö
belägna delen av Kungsholms församling.

Stat år 1925. Utgifter: 170,545 kr.; in-
komster: 76,000 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.
Till kyrkokassan 7 öre, till prästerskapets avlö-
ningskassa 4 öre och till folkskolan 2 öre. Dess-
utom extra utdebitering för år 1925: till dyrtidstillägg 3 öre samt till församlingsbiblioteket 1 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr.,
fyllnadsersättning med sådant belopp, att
samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive
dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till minst 14,900
kr. per år, fri bostad. Komminister: lön 5,000
kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., fyllnads-
ersättning med sådant belopp, att samtliga kon-
tanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg
(se nedan), uppgå till minst 9,950 kr. per år,
fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr.,
tillfällig löneförbättring 300 kr., ersättning för
bostad och vivre 3,000 kr., fyllnadsersättning
med sådant belopp, att samtliga kontanta avlö-
ningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan),
uppgå till minst 6,700 kr. per år, dessutom
hyresbidrag 1,500 kr. Kyrkonotarie: arvode
600 kr. Bokförare: lön 2,500 kr., personligt
lönetillägg 500 kr. Klockare och kyrko-
fogde: lön 3,500 kr., tre personliga lönetill-

Kyrkl. in-stitu-tioner. lägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,500 kr. Kantor: lön 2,500 kr. Förste kyrkovaktmästare: lön 2,400 kr., fyra personliga lönetillägg, vardera å 300 kr., fri bostad. Andre kyrkovaktmästare: lön 1,800 kr., fri bostad. — Till församlingens prästerliga befattningshavare utgår dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder och till övriga befattningshavare rörligt tillägg i huvudsaklig överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); ***Blom**, A. P. R., byggnadsingenjör, kyrkovård; ***Carlsson**, C. A., maskinist; **Dahlén**, G. S., tandläkare; **Edberg**, K. T., snickarmästare; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm., kyrkovård och kassaförvaltare; ***Rinman**, E. B., chefredaktör, stadsfullm.; **Söderberg**, F. F. V., fil. dr.; ***Törnberg**, A. O. Oson, förste reparatör.

Kyrkonotarie.

Romare, P. B., aktuarie; t. 771 50.
En bokförare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 162.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 329.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Holmberg, C. R. A., handlande; **Lennström**, C. A., handlande; **Nyholm**, H., direktör.
Suppleanter: **Lagerström**, C. A., boktryckare; **Dahlström**, J. F. A., maskinist.

För skolrådet.

Falk, H. A., handlande; **Pettersson**, P. G., skohandlare; **Stenberg**, C. V., köpman.
Suppleanter: **Svensson**, A. V. T., köpman; **Dahlström**, J. F. A., maskinist.

Kyrkoherde.

Bokander, H. G. E.

Komminister.

Bratt, E. J.

Ständig adjunkt.

Werner, A. I.

Klockare och kyrkofogde.

Lidström, C. A. R.

Organist.

Vakant, *tj.f.* **Westin**, A.

Kantor.

Vakant, *tj.f.* **Wiberg**, C. A.

Diakonissa.

(Klara östra kyrkogata 8, C.; t. Norr 111 50; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—11 f. m.)

Hansson, Ingeborg.

Förste kyrkovaktmästare.

Karlson, J. W.

En andre kyrkovaktmästare.

Kungsholms församling.

(Ulrika Eleonora.)

Expedition: Parmmätaregatan 3, C.; t. 338 16; expeditionstid: vardagar: 10—11 f. m. samt t. v. helgfria fredagar 7,30—8,30 e. m.

Hittillsvarande Kungsholms församling lydde ursprungligen under Solna, hörde jämte denna till Storkyrkoförsamlingen under åren 1529—1536 och kom 1643 till Klara församling. År 1671 skildes Kungsholmen från Klara och bildade egen församling med Solna som annex 1671—1685. På den nuvarande kyrkans plats lades 1673 grunden till den nya församlingens kyrka. En provisorisk träkyrka, som uppbbyggt redan året förut, uppbredd 1679, varefter gudstjänster hölls i ett hus vid Hantverkaregatan. Bygget av kyrkan gick nämligen till följd av församlingens fattigdom och ringa invånarantal (1672 blott 193 personer) synnerligen långsamt; först 1688 kunde kyrkan invigas och uppkallades efter dåvarande drottningen Ulrika Eleonora. Fullständigt färdigbyggd blev kyrkan först 1757 och tornet först 1813.

F. o. m. den 1 jan. 1925 har av Kungsholms församling dess västra del utbrutits för att bilda en egen församling, S:t Görans församling (se nedan), samt dess öster om Klara sjö belägna del öfverflyttats till Klara församling.

Kungsholms och S:t Görans församlingar skola dock tills vidare hava gemensam ekonomi, under samfällid förvaltning av kyrkoråden och skolråden i de båda församlingarna, i vilket förenade kyrkoråd, respektive skolråd, Stockholms stads konsistorium har att förordna en av kyrkoherdarna att vara ordförande.

Stat år 1925 (gemensam för Kungsholms och S:t Görans församlingar). Utgifter: 327,378 kr.; inkomster: 21,060 kr.

Utdelning pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till kyrkokassan 27 öre, till prästerskapets avlöning 6 öre, till skolkassan 9 öre och till församlingsbiblioteket 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöningskassa av varje mantalsskriven person 1 kr. för man, 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., fyllnadsersättning till sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive tillfällig löneförbättring 800 kr. och dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till omkring 14,000 kr.,

fr. bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., fyllnadsersättning till sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive tillfällig löneförbättring 700 kr. och dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 9,000 kr., fr. bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., fyllnadsersättning, däri inberäknat tillfällig löneförbättring 300 kr. och dyrtidstillägg (se nedan), 3,177 kr. Kyrkonotarie: arvode 800 kr. Räken-skapsförare: arvode 1,200 kr. Skrivbiträde: arvode 1,200 kr. Klockare, kantor och kyrkofogde: lön 4,500 kr., fr. bostad. Organist: lön 2,000 kr., ålderstillägg 1,000 kr. Kyrko-vaktmästare: lön 1,500 kr., ålderstillägg 300 kr., för städning 1,200 kr., fr. bostad. — Till församlingens prästerliga befattningshavare utgår dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder och till övriga befattningshavare dels ett fast dyrtidstillägg med 33¹/₃ % av den kontanta avlöningen, dels rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf.¹) (se nedan); *Bergqvist, B. J:son, generaldirektör; Borgström, A. G. S., justitieråd; Kihlberg, A. R., järnvägstjänsteman; Lennström, J. A., post-tjänsteman; *Sandström, K. G. A., notarie; *Schreuder, F., fabriksidkare; Simson, C. G:son, tillsyningsman, kyrkovärd; *en vakant
Suppleanter: Andersson, A. A., specerihand-lare; Bergholtz, D., föreståndare; *Bolinder, E. C. G., ingenjör; Häggqvist, G. P. E., pro-fessor; Jonsson, E. A., försäkringstjänsteman; *Tinggren, G. A., tillsyningsman; *Trönberg, P., överlärare; *en vakant.

Kyrkonotarie.

Eckerström, I. J. B. A. A. E., kamrerare; t. Norr 235 26.
En räkenskapsförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 162.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 330.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Ahlström, W., handlande, stadsfullm.; Geijer, B. O., f. d. grosshandlare; Ståhl, A. E., filare, stadsfullm.; en vakant.
Suppleanter: Abenius, H. V., revisor; Berg, L. H., kamrerare; Hallberg, K. H. V., murare; Kallin, J., målare.

¹) Av konsistoriet förordnad som ordförande i Kungsholms och S:t Görans församlingars för-enade kyrkoråd och förenade skolråd (jfr ovan sid. 308).

För skolrådet.

Malmström, A., kassör; Pettersson, C. A. Hj., metallarbetare; Richter, C. D. E., tjänsteman; Söderlund, C. H., järnarbetare.
Suppleanter: samma som för kyrkorådet (se ovan).

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Kyrkoherde.

Larsson, C. V.

Komministrar.

Blomquist, O. R., tjl.; Davidson, J. A. L.

Ständig adjunkt.

Ramsten, B. A.

Klockare, kantor och kyrkofogde.

Sandberg, G. V.

Organist.

Skarby, J. E.

Diakonissa.

Nilsson, Almina G.; Bergsgatan 47, C.; t. Norr 21202; mottagningstid: alla var-dagar utom tisdagar 9—11 f. m.

Kyrkovaktmästare.

Gustafsson, N. E.

S:t Görans församling.

Expedition: Fleminggatan 56, C.; t. Kungsh. 75 82 (exp.), Kungsh. 75 89 (kyr-koherden); expeditionstid: vardagar 10—11 f. m. samt t. v. helgfria fredagar 7,30—8,30 e. m.

S:t Görans församling utbröts fr. o. m. den 1 jan. 1925 ur Kungsholms församling (jfr ovan under denna församling) och utgör fr. o. m. den 1 maj 1925 eget pastorat. Som försam-lingens gudstjänstlokal tjänstgör tills vidare ett i Stadshagen beläget kapell. Detta, som uppförts huvudsakligen av donerade medel, invigdes år 1910 och fick då namnet *S:t Görans kyrka*.

Stat år 1925 (gemensam för Kungsholms och S:t Görans församlingar). Utgifter: 327,378 kr.; inkomster: 21,060 kr.

Utdelivering pr ¹/₁₀ bevilningskrona. Till kyrkokassan 27 öre, till prästerskapets avlöning 6 öre, till skolkassan 9 öre och till församlingsbiblioteket 4 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fyllnadsersättning till sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 13,000 kr., dessutom hyresersättning. Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., fyllnadsersättning till sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 9,000 kr., fr. bostad eller hyresersättning. Ständig adjunkt: 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr.,

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** Fyllnadsersättning samt dyrtidstillägg (se nedan) 3,177 kr. Kyrkonotarie: arvode 800 kr. Räkenskapsförare: arvode 800 kr. Skrivbiträde: arvode 1,200 kr. Klockare: lön 1,200 kr., hyresersättning 1,500 kr. Organist: lön 2,000 kr. Kantor: arvode 500 kr. Kördirigent: arvode 1,500 kr. Kyrkovaktmästare: lön 1,500 kr., för städning m. m. 1,500 kr., fri bostad. — Till församlingens prästerliga befattningshavare utgår dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Norrländer, Å. H., vice pastor, självskr. ordf. (se nedan); *Edberg, F. O., spårvägsman; Edlund, F. A. E., snickare, kyrkovård; Hermansson, K. T. E., vaktmästare; Hildestrand, B. S., grosshandlare; *Ryberg, C. A., överste; Sjöholm, G. E., grosshandlare, kyrkovård; *Thorsén, E. H., bergsprängare; *Ånstrand, C. F., kvarnarbetare.

Suppleanter: Andersson, R. A., metalltryckare; Bergström, J. I., spårvägsman; Brulin, J. O. H., arkivråd; Ekelöf, G. S., ingenjör; Johansson, E. I., svarvare; Lundholm, N. E., överkonstapel; Ringkvist, K. I., badare; Schöldt, K. J., övermaskinist.

Kyrkonotarie.

Lillieros, J., civilassessor; t. Norr 165 79.

En räkenskapsförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 162.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 330.

Församlingens revisorer.

Revisionen av 1924 års räkenskaper avser den odelade församlingen; revisorer: se ovan under Kungsholms församling (sid. 309).

Kyrkoherde.

Vakant.

Vice pastor.

Norrländer, Å. H. (se nedan).

Komministrar.

Folkard-Holmgren, J. F.; Lindberg, J.

Ständig adjunkt.

Norrländer, Å. H. (se ovan).

Klockare.

Vakant.

Organist, kantor och kördirigent.

Vakant, t. Jf. Sjörin, H.

Diakonissa.

Sondén, Elin; barnkrubban, Stadshagen, C.; t. Kungsh. 18 48; mottagning: i S:t Görans kyrka alla vardagar utom tisdagar 9—11 f. m.; t. Norr 238 37.

Kyrkovaktmästare.

Larsson, B. K. S.

Adolf Fredriks församling.

Expedition: Kammakaregatan 30, Va.; t. 137 75, Norr 70 76; *expeditionstid:* vardagar 10—11 f. m.

Nuvarande Adolf Fredriks församling hörde först under Klara. År 1673 byggdes emellertid på den plats, där Adolf Fredriks kyrka nu ligger, ett kapell, S:t Olofs kapell, och då detta år 1675 invigdes, anvisades den del av församlingen, som låg norr om Kammakaregatan, bänkplatser i detta kapell. År 1773 fick denna trakt av Klara församling bilda egen församling, uppkallad efter konung Adolf Fredrik, och följande år blev församlingens kyrka färdig, upbyggd omkring det gamla kapellet. Enligt beslut av kyrkostämman den 6 mars 1905, fastställt av kungl. maj:t den 2 juni 1905, delades församlingen den 1 maj 1906 i trenne församlingar: Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Matteus. Stat år 1925. Utgifter: 231,966: 50 kr.; inkomster: 13,670 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 48 öre, till prästerskapets avlöning 6 öre, till skolkassan 4 öre och till församlingsbiblioteket 2 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 800 kr. Bokförare: lön 800 kr. Klockare: lön 3,500 kr., två ålderstillägg à 500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,600 kr., två ålderstillägg à 500 kr., personligt lönetillägg 800 kr. Kantor: lön 2,600 kr., två ålderstillägg à 500 kr., personligt lönetillägg 800 kr. Kyrkovaktmästare: lön 3,000 kr., ett ålderstillägg 300 kr., fri bostad. — Dessutom utgår till församlingens prästerliga befattningshavare dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder samt till övriga befattningshavare rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); Andersson, O. A., posttjänsteman; Bruno, J. A., rektor; Hjelm, K. J., ingenjör; *Johannesson, E. A. V., justerare; *Johansson,

A. T., tjänsteman; Klint, J. A., fabrikör, kyrkovård; *Lagergrehn, G. L., direktör, kyrkovård; *Rathsman, J. C. N., grosshandlare.

Kyrkonotarie.

Ljungman, C. J. D., auditör; t. Norr 245 46.
En bokförare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 163.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 330.

Församlingens revisorer.

Almgren, S. V., grosshandlare; Hedlund, K. A. H., vaktmästare; Källén, O. N., handlande; Suppleanter: Granlund, A. O., bokhandlare; Kanström, C. O., skrädderiarbetare.

Kyrkoherde.

Hasselrot, C. R.

Komministrar.

Wallstersson, K. E.; Wolfbrandt, E. G.

Ständig adjunkt.

Mannström, C. O.

Klockare.

Kvarzell, J. A.

Kantor.

Arrhenius, B. A. A.

Organist.

Nordqvist, G. L.

Församlingssyster.

(Saltmätaregatan 1, Va.; t. Norr 41 45; mottagningstid: alla dagar utom onsdagar 9—10 f. m.)

Molin, Märta C.

Kyrkovaktmästare.

Andersson, A. R.

Gustav Vasa församling.

Expedition: Västmannagatan 63, Va.; t. 95 82, Norr 94 82; kyrkoherdens arbetsrum Norr 38; expeditionstid: vardagar 10—11 f. m.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling den 1 maj 1906 (se vidare under denna församling), och i juni s. å. invigdes den nyuppförda kyrkan.

Inom församlingen ligger Sabbatsbergs äldersdomshem, som till den 15 oktober 1910 utgjorde egen församling, men numera ingår i Gustav Vasa; inrättningen har dock fortfarande egen kyrka, egen pastor etc. (se nedan).

Stat år 1925. Utgifter: 311,840: 09 kr.; inkomster: 97,373: 05 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 43 öre, till prästerskapets avlön 8 öre, till skolkassan 3 öre och till församlingsbiblioteket 7 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 600 kr. Bokförare: arvode 600 kr. Klockare: lön 2,500 kr., fri bostad. Kantor: lön 2,000 kr., två ålders tillägg, vardera å 500 kr. Organist: lön 2,000 kr., två ålders tillägg, vardera å 500 kr. En förste kyrkovaktmästare: lön 1,250 kr., fyra ålders tillägg, vardera å 150 kr., bostad; en andre kyrkovaktmästare: lön 1,000 kr., fyra ålders tillägg, vardera å 150 kr., bostad. — Dessutom utgår till församlingens prästerliga befattningshavare dyrtidstillägg enligt av kungl. majt och riksdagen fastställda grunder samt därtill till kyrkoherden och en komminister rörligt lönetillägg enligt för stadens befattningshavare gällande grunder, ehuru med reduktion av procentalen, för kyrkoherden med 4 enheter och för komministern med 9 enheter. Till samtliga icke prästerliga befattningshavare utgår dels ett fast dyrtidstillägg med $33\frac{1}{3}$ % av den kontanta avlöningen, dels rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); *Ekman, C. G., bankdirektör, kyrkovård; Fredriksson, K. G. A., tillsyningsman; von Friesen, F. H., kamrerare; Hallström, K. L. F., snickare; *Lindberg, G. E., f. d. hamnfogdeinspektör; *Linderqvist, C. J., tjänsteman; Olsson, P. T., direktör; *Sällström, G. F. W., ingenjör, kyrkovård.

Kyrkonotarie.

Falkenberg, A. C. M., frih., kanslisekreterare; t. 788 99.

En bokförare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 163.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 330.

Församlingens revisorer.

Holter, G. W., agent; Rönne, C. N., f. d. kamrerare; Welander, A. S., snickare. Suppleanter: Björin, P., grosshandlare; Nyman, G., bagare.

Kyrkoherde.

Hallberg, H. E.

Kyrkl. in- stitu- tioner.

Komministrar.

Ankar, G. A.; Edsman, J. E.

Ständig adjunkt.

Lund, B. A.

Klockare och kantor.

Bohlin, C.

Organist.

Olsson, O. E.

Diakonissor.

(Gemensamma för församlingen och fattigvårdsstyrelsen: Västmannagatan 63, Va.; t. Norr 956, Norr 24 07; mottagningstid: tisdagar, fredagar och lördagar 9—11 f. m.)

Norrbom, Karin M.; Johansson, Ruth H. G.

Förste kyrkovaktmästare.

Wærner, A. S.

En andre kyrkovaktmästare.

Sabbatsbergs ålderdomshem.

Torsgatan 32, Va.; t. 86 06, Norr 7140.

Inrättningen, som förut bildat egen församling, ingår nu i Gustav Vasa församling. (Jfr ovan och sid. 128.)

Predikant.

Wolfrandt, E. G.

En organist och försångare, en vaktmästare.

Matteus församling.

Expedition: Västmannagatan 92, Va.; t. 114 91, Norr 214 50 (kyrkoherdens expeditionssrum); 114 99, Norr 94 80 (expeditionen); expeditionstid: vardagar 10—11 f. m.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling den 1 maj 1906 (jfr ovan under denna förs.). En kyrka hade redan före delningen blivit uppförd och invigd år 1903. Kyrkan har åren 1923 och 1924 undergått en omfattande om- och tillbyggnad.

Inom församlingen ligger borgerskapets änhus, som förut utgjort egen församling. Genom kungl. förordning den 30 sept. 1910 upphörde inrättningen att vara egen församling, men har fortfarande eget prästerskap, som den själv avlönar (se nedan).

Stat år 1925. Utgifter: 272,470: 15 kr.; inkomster: 54,432: 76 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 34 öre, till skolkassan 5 öre och till församlingsbiblioteket 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje mantalsskriven person 40 öre för man och 20 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fri bostad. Tre komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., två ålderstillägg à 300 kr., ersättning för vivre 2,500 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr. Bokförare: arvode 800 kr. Klockare och kantor: lön 4,200 kr., ett ålderstillägg 500 kr., fri bostad. Organist: lön 3,500 kr. Förste kyrkovaktmästare: lön 3,500 kr., fri bostad. Andre kyrkovaktmästare: lön 3,200 kr., fri bostad. — Dessutom utgår dyrtidstillägg till församlingens samtliga befattningshavare enligt de gruuder, som av kungl. maj:t och riksdagen fastställts för dyrtidstillägg åt vissa prästerliga befattningshavare.

Församlingens kyrkoråd.

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); *Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; Borgström, J. W., spårvägsman; Carlgren, W., lektor; Karlén, O. J., förtroendeman; Kihlmark, R. R., direktör, kyrkovård; *Lindahl, F. V., överpostiljon; *Sjöman, E. F., grosshandlare, kyrkovård; *Vestin, K. G., snickeriarbetare.

Suppleanter: *Färnlöf, J. G., grosshandlare; Jacobson, T. A., intendent; *Larsson, E. A., chaufför; Lundstedt, J. H., chaufför; Palm, A. A. E., kaptän; Wallin, H. E., kassör; *Wessman, f. Svensson, Signe A. M., fru; *en vakant.

Kyrkonotarie.

Edman, P. V., rådman; t. 737 04.
En bokförare.

Församlingens skoloråd.

Se sid. 164.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 331.

Församlingens revisorer.

Eriksson, E. G. E., järnvägstjänsteman; Kjellström, S. O., ingenjör; en vakant.

Kyrkoherde.

Berglund, A. A. T.

Komministrar.

Holmbäck, A. J.; Wikmark, C. R.; Gunnard, O. B. (se nedan).

Ständig adjunkt.

Wiklund, E. V.

Klockare och kantor.

Ahlberg, D. J.

Organist.

Athén, K. R.

Diakonissor.

Pauli, A. Irene V.; *Matteuskyrkan, Vana-
disvägen 33—35, Va.; t. Vasa 28 18; mot-
tagningstid: alla vardagar utom ons-
dagar 9—10 f. m.*

Stensgård, Ester A. V.; *Matteuskyrkan, Va-
nadisvägen 33—35, Va.; t. 804 19; mot-
tagningstid: alla vardagar utom onsdag-
ar 9—10 f. m.*

Förste kyrkovaktmästare.

Hanning, F. O.

En andre kyrkovaktmästare.

Borgerskapets änkhus.

Norrtullsgatan 45, Va.; t. Norr 54 38.

Inrättningen, som förut bildat egen församling,
ingår numera i Matteus församling. (Jfr ovan
och sid. 341.)

Avlöningar. Predikant: arvode 1,600 kr.
Organist: arvode 750 kr.

Predikant.

Gunnard, O. B. (se ovan).

En organist.

Jakobs församling.

Expedition: Jakobsgratan 2, C.; t. 539,
Norr 69 50; expeditionstid: vardagar 10
—11 f. m.

Jakobs kyrka omtalas i urkunder från tretton-
hundratalets mitt. Jakobs församling var i
början förenad med Solna. Den gamla kyrkan
nedrevs av Gustav Vasa, varefter alla in-
vånarna på Norrmalm begagnade sig av Klara
kyrka. En ny kyrka började byggas under
Johan III:s tid, men avstannade arbetet vid hans
död, och kyrkan invigdes först 1643. Samma
år, den 25 november, delades Norrmalm i två
församlingar, Klara och Jakobs, med Brunkeberg
som gräns. Denna delning ägde orubbat be-
stånd till 1671, då de av Norrmalms invånare,
som bodde omkring St: Johannes kapell (»Kungs-
backsboerne») bildade egen församling med av
ärkebiskopen men icke av konsistoriet erkänd
kyrkoherde. Denna delning upphörde emellertid
snart och »Kungsbacksboerne» fingo i stället
gudstjänstlokal i St: Olofs kapell under Klara
församling. År 1672 skildes Ladugårdslandet
från Jakobs församling, dock utan egen präst,
då Ladugårdslandet skulle skötas och förestås av
amiralitetspredikanterna under kyrkoherdens i
Jakob inseende såsom »superintendent vid ami-
ralitetet». Sedan amiralitetet i början på 1680-
talet flyttats till Karlskrona, skildes Jakob och
Ladugårdslandet fullständigt 1696.

Den 1 maj 1907 skildes Jakobs och Johan-
nes församlingar.

Stat år 1925. Utgifter: 209,000 kr.; Kyrkl.
inkomster: 31,000 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.
Till kyrkokassan 24 öre och till prästerskapets
avlöningskassa 4 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fri
bostad. Komminister: lön 5,000 kr., till-
fällig löneförbättring 700 kr., fri bostad. Stän-
dig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löne-
förbättring 300 kr., ett ålderstillägg 300 kr.,
ersättning för vivre 2,000 kr., fri bostad. Kom-
ministeradjunkt: lön 4,000 kr., fri bostad.
Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr. Räakenskaps-
förare: lön 2,000 kr. Klockare: lön 3,500 kr.,
personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Or-
ganist: lön 3,900 kr. Kantor: lön 2,000 kr.
Kyrkovaktmästare: lön 2,100 kr., personligt
lönetillägg 400 kr., fri bostad. — Dessutom
utgår till församlingens präster och övriga be-
fattningshavare dyrtidstillägg med 80 % av den
kontanta avlöningen.

Församlingens kyrkoråd.

Andræ, S. E. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se
nedan); Haak, O. K., direktör, kyrkovärd;

*Lindberg, L. U. R., bruksägare; Ottergren, J. F.,

direktör; *Rundquist, O. A., rådman, kyrko-

värd; Sjögren, J. O., direktör; *Wachtmeister,

E. H., greve, överstekammarjunkare.

Suppleanter: Reuterskiöld, C. B., major;

*Andersson, K. M., övermaskinist.

Kyrkonotarie.

Afzelius, A. C. A., rådman; t. Brevik 77.

En räakenskapsförare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 164.

Församlingens revisorer.

Fern Dahl, C. E., vaktmästare; von Hofsten, E. G.

N., kontorschef; Schumacher, G. V., direktör.

Suppleanter: Vult von Steyern, N. E. L., hov-
rättsråd.

Kyrkoherde.

Andræ, S. E. J.

Komminister.

Rosenius, P. J.

Ständig adjunkt.

Jonsson, G. A.

Komministeradjunkt.

Buréus, B. G. E.

Klockare.

Gustafsson, A. M.

Organist.

Lindström, A. E.

Kantor.

Malm, E. G. V.

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** *Diakonissa.*
(Jakobsgatan 4, C.; t. Norr 209 33; mot-
tagningstid: alla vardagar 9—11 f. m.)
Unger, Ingegerd E.

Kyrkovaktmästare.

Ehnqvist, K. A.

Johannes församling.

*Expedition: Kammakaregatan 12. Va.;
t. 7180, Norr 9 09; expeditionstid: var-
dagar 10—11 f. m. samt helgfria fre-
dagar 7,30—8,30 e. m.*

Enligt traditionen anlade Magnus Ladulås 1286 nära den plats, där Johannes kyrka nu ligger, ett hospital och ett kapell, som till rid-daren S:t Georgs ära kallades S:t Görans kapell. På 1450-talet utlades en del av kapellets tomt till begravningsplats åt Jakobs församling, me-dan dess kyrkogård till stor del var utlagd till Kungsträdgården. Sedan Gustav Vasa 1527 låtit nedriva kapellet, låg tomten i mer än hundra år öde och namnet förvandlades till Brunkebergs-kyrkogården. På 1630-talet byggdes där emeller-tid ett gravkapell, som även användes till guds-tjänstlokal för kronans manskap. Först 1671 började det användas till gudstjänster för för-samlingen under den tid förslag var å bane att skilja Jakobs och Johannes församlingar (jfr ovan under Jakobs församling). Under Gustav III:s tid lades grunden till en ny kyrka, men avstannade arbetet snart. År 1890 invigdes en ny kyrka på platsen, och skildes församlingen den 1 maj 1907 från Jakobs. År 1904 invigdes vid Vanadislunden ett kapell, S:t Stefanskapellet.

Stat år 1925. Utgifter: 253,300 kr.; inkomster: 18,700 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 28 öre, till prästerskapets av-löning 10 öre samt till skolkassan och biblioteket 10 öre.

Aclöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fyllnadsersättning 1,000 kr., fri bostad. Tre komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löne-förbättring 700 kr., fyllnadsersättning 1,000 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 800 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 2,500 kr., ersättning för mistade sport-ler 200 kr., lönetillägg 300 kr., ålderstill-lägg 200 kr., lön som kyrkofogde 500 kr., fri bostad. Organist: vid Johannes kyrka, lön 2,000 kr., ålderstillägg 500 kr.; vid Stefanskyr-kan, lön 1,200 kr., ålderstillägg 800 kr. Kantor: lön 1,500 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr. Kyrkovaktmästare vid Johannes kyrka: lön 2,000 kr., fri bostad och värme. Kyrkovakt-mästare vid Stefanskyrkan: lön 1,800 kr., fri bostad och värme. — Dessutom utgår dyrtids-

tillägg, till församlingens prästerliga befattnings-havare enligt av kungl. majt och riksdagen fast-ställda grunder samt till övriga befattnings-havare i överensstämmelse med för stadens be-fattningshavare före 1921 års lönereglering gäl-lande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan);
Carlson, C. A., tjänsteman; Enequist, J. N., direktör; *Hellberg, J., maskinsnickare; *Hjort, C. A., direktör; Hjorth, J. E., direktör, kyrko-värd; *Lindberg, A. W., kamrerare; *Sebardt, C., med. dr.; *Svedelius, C., rektor; Wass-berg, A., f. d. överlärare, kyrkovärd; Widén, J., f. d. landshövding.

Kyrkonotarie.

Engellau, I. L., advokat; t. 97 49.

Församlingens skolråd.

Se sid. 164.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 331.

Församlingens revisorer.

Enequist, J. N., direktör; Johansson, J. H., förräds-arbetare; Lundkvist, F., järnsvarvare.

Suppleanter: Nyman, H., kassör; Tjulander, Hj. A., förrädsförvaltare.

Kyrkoherde.

Öhman, K.

Komministrar.

Lignell, E.; Wenner, P. A.; Ring, G. E. T.

Ständig adjunkt.

Folke, E. T.

Klockare och kyrkofogde.

Jansson, C. H. T.

Organister.

Hultstrand, O. T. G. (Johannes kyrka); Wahl-stedt, Edla (Stefanskyrkan).

Kantor.

Wiklund, V. (Johannes kyrka).

Diakon och diakonissor.

(Frejgatan 25, Va.; t. Vasa 18 02, Norr 297 84; mottagningstid: alla vardagar utom onsdagar 8—10 f. m.)

Månsson, G.; Törneblad, M. C. (Mia); Claës-son, Ruth D. C.

Kyrkovaktmästare.

Boman, B. R. V. (Johannes kyrka), t. Norr 10 26;
Wittenström K. A. (Stefanskyrkan), t. Vasa 77 98.

Engelbrekts församling.

Expedition: Östermalmsg. 67, Ö.; t. 10803 (expeditionen), 778 47 (kyrkoherden); expeditionstid: vardagar (utom lördagar) 10—11 f. m. samt helgfria fredagar 6,50—7,50 e. m.

Församlingen skildes från Hedvig Eleonora den 1 maj 1906 (jfr nedan under denna förs.). Grund till en kyrka för församlingen lades den 14 maj 1910; kyrkan invigdes den 25 januari 1914. Ett kapell i Hjorthagen invigdes den 25 mars 1909.

Stat år 1925. Utgifter: 311,442: 17 kr.; inkomster: 8,110 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 36 öre, till prästerskapets avlöning 3 öre och till skolkassan 5 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fyllnadsersättning med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 13,000 kr., fri bostad. Tre komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., fyllnadsersättning med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 9,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,600 kr. Räkenskapsförare: arvode 1,600 kr. Skrivbiträde: lön 2,070 kr. Klockare: lön 4,480 kr., fri bostad och värme. Organist i Engelbrektskyrkan: lön 3,780 kr. Kantor i Engelbrektskyrkan: lön 3,780 kr. Organist och kantor i Hjorthagskyrkan: lön 2,760 kr. Förste kyrkovaktmästare i Engelbrektskyrkan: lön 2,940 kr., fri bostad och värme. Andre kyrkovaktmästare i Engelbrektskyrkan: lön 2,450 kr., fri bostad och värme. Kyrkovaktmästare i Hjorthagskyrkan: lön 2,960 kr., fri bostad och värme. — Till församlingens prästerliga befattningshavare utgår dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Lindgren, J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); *Hallendorff, C. J. H., professor; Johansson, N. J. A., byggmästare; Lind, G. H., trädgårdsdirektör, kyrkovård; *Lindgren, G. A. H., hovintendent; Malm, O. B., generallöjtnant; *Odencrants, L. A., bankdirektör, kyrkovård; Planting-Gyllenbåga, E. J. C., regeringsråd; *Wickström, C. T., cementarbetare.

Suppleanter: *Jansson, P. J., arbetsförman; *Boije, K. E., målarmästare; Holmgren, K. G., kamrerare; Hay, B., kabinettskammarherre; Lind, N. G. C., bokhållare; *Murray, f. Tamm, Elisabet, fru; Höglund, C. H., grosshandlare; *Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.

Kyrkonotarie.

Åkerman, G. A., kansliråd; t. 105 94.

En räkenskapsförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 165.

Församlingsbibliotekens styrelser.

Se sid. 331.

Församlingens revisorer.

Bengtsson, S., assistent; Lundqvist, O. J., ingenjör; Westerlund, K. V., lokomotivförare.

Suppleanter: Åström, P. J., kronofogde; Morén, K. E., civilingenjör.

Kyrkoherde.

Lindgren, J.

Komministrar.

Lindh, A.; Arbin, E. V.; Kyhlberg, G.

Klockare.

Blomberg, C. H.

Organist.

(i Engelbrektskyrkan).

Lindberg, O. F.

Kantor

(i Engelbrektskyrkan).

Åhlén, D. M.

Organist och kantor

(i Hjorthagskyrkan).

Eklöf, J. E.

Diakonissa.

(Östermalmsgatan 67, Ö.; t. Norr 124 95; mottagningstid: alla vardagar utom måndagar 9—11 f. m.)

Scheutz, Elsa H.

Förste kyrkovaktmästare

(i Engelbrektskyrkan).

Granfelt, A. M.

En kyrkovaktmästare (i Hjorthagskyrkan), en andre kyrkovaktmästare (i Engelbrektskyrkan).

Hedvig Eleonora församling.

Expedition: Jungfrugatan 7 B, Ö.; t. 72262; expeditionstid: vardagar 10—11 f. m.

Ladugårdslandet hörde först under Jakobs församling. År 1656 ansåg Karl X Gustav lämpligt bygga en kyrka på Ladugårdslandet för amiralitetet, och lades grunden 1658, men avstannade bygget snart. En träkyrka upbyggdes 1670 på amiralitetets bekostnad vid Storgatan. Den 17 april 1672 fick Ladugårdslandet bilda egen församling, till en början dock utan egna präster, då amiralitetspredikanterna under tillsyn av kyrkoherden i Jakob skötte själavården. Först sedan amiralitetet på 1680-talet flyttats till Karlskrona, blev skilsmässan 1696 fullständig. År 1730 återupptogs byggandet av stenkyrkan, som slutligen den 21 augusti 1737 blev invigd och kallad Hedvig Eleonora, sannolikt efter Karl X Gustavs gemål. Följande år nedrevs den provisoriska träkyrkan. Den 1 maj 1906 dela-

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** des församlingen i tre: Hedvig Eleonora, Engel-
brekts och Oscars församlingar.
Stat år 1925. Utgifter: 255,692 kr.; in-
komster: 39,100 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona.
Till kyrkokassan 35 öre, till prästerskapets av-
löning 4 öre och till skolkassan 4 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000
kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., personligt
lönetillägg med sådant belopp, att samtliga kon-
tanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg
(se nedan), uppgå till 13,000 kr., fri bostad
och bränsleersättning. Två komministrar: lön
5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr.,
personligt lönetillägg med sådant belopp, att
samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive
dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 9,000 kr.,
fri bostad och bränsleersättning. Ständig ad-
junkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring
300 kr., ersättning för bostad och vivre 3,000
kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr., per-
sonligt lönetillägg med sådant belopp, att
samtliga kontanta avlöningsförmåner inklusive
dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 8,000 kr.,
dessutom hyresbidrag 1,500 kr. Kyrkonota-
rie: arvode 1,000 kr. Räkenskapsförare:
arvode 1,000 kr. Skrivbiträde: lön 1,800
kr., personligt lönetillägg 300 kr. Klockare:
lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr.,
viss ersättning 400 kr., fri bostad. Organist:
lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500
kr. Kantor: lön 2,000 kr., två ålderstillägg,
vardera å 500 kr. Kyrkovaktmästare: lön
1,800 kr., personligt lönetillägg 500 kr., viss
ersättning 700 kr., fri bostad. — Till församlin-
gens prästerliga befattningshavare utgår dyrtids-
tillägg enligt av kungl maj:t och riksdagen
fastställda grunder och till övriga befattnings-
havare enligt å kyrkostämman fastställda grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se
nedan); *Bergman, B. O., justitieråd; Carl-
stedt, P., verkställare; *Cervin, N. H., skräd-
ermästare, stadsfullm., kyrkovård; Edman,
P. V., rådman; *Fellenius, J. G. G., tf. taxer-
ingskommisarie; Hultström, J. D., bokbinde-
rikkare; Johanson, E., grosshandlare, kyrko-
vård; *Johansson, F. E., slottsbyggmästare.

Kyrkonotarie.

Holmström, G. S., sekreterare hos lantbruks-
styrelsen; t. 216 22.

En räkenskapsförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 165.

Församlingens revisorer.

Möller, K., kamrerare; Ohlsson, A. A., civilin-
genjör; von Prinzencreutz, G. A. R., f. d.
protokollsekreterare.

Suppleanter: Ericsson, G. L., byggnadsingen-
jör; Erdmann, F. D., revisor.

Kyrkoherde.

Källander, A. J.

Komministrar.

Kihlgren, J.; Schröderheim, E. P.

Ständig adjunkt.

Bergman, E. H. F.

Klockare.

Morén, J. T. (se nedan).

Organist.

Blom, O. L.

Kantor.

Morén, J. T. (se ovan).

Diakonissa.

(Församlingshuset, Jungfrugatan 7 B, Ö.;
t. Norr 54 05; mottagningstid: alla var-
dagar 9—10 f. m.)

Olson, Ellen M.

Kyrkovaktmästare.

Jansson, A. V.

Oscars församling.

Expedition: Fredrikshovsgatan 3, Ö. Dj.;
t. 719 47 (under expeditionstiden), Norr
72 92; expeditionstid: vardagar 10—11
f. m.

Församlingshyddan: Lovisagatan 2,
Ö. Dj.; t. Norr 144 80.

Oscars församling avskildes från Hedvig
Eleonora den 1 maj 1906 (se vidare under denna
förs.). En kyrka, som erhöit namnet Oscars-
kyrkan, hade redan före delningen upbyggts och
invigts år 1903. Under åren 1920—1922 har
en omfattande restaurering av kyrkans inre ägt
rum.

Djurgårdskyrkan har förut begagnats till
skola. Närmast för detta ändamål skänktes den
år 1830 till »Djurgårdsförsamlingen» med rättig-
het att använda skolrummet och dess arkiv till
kyrka och sakristia.

Stat år 1925. Utgifter: 222,700 kr.;
inkomster: 64,313: 76 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona.
Till kyrkokassan 20 öre, till prästerskapets av-
löning 4 öre och till skolkassan 3 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000
kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fyllnads-
ersättning 2,574 kr., fri bostad. Två kommi-
nistrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring
700 kr., fyllnadsersättning 2,001 kr., fri bostad.
Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löne-
förbättring 300 kr., fyllnadsersättning 1,122 kr.,
ersättning för bostad och vivre 3,000 kr., hyresbi-
drag 2,400 kr. Kyrkonotarie: arvode 900 kr.
Räkenskapsförare: arvode 700 kr. Skriv-
biträde: lön 2,600 kr. Klockare: lön 2,000
kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., ersättning
för mistade inkomster 350 kr. samt fri bostad.
Organist: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vart-
dera å 500 kr. Organist i Djurgårdskyrkan:

lön 750 kr. Kantor: lön 2,000 kr., två ålders-
tillägg, vardera å 500 kr. Kyrkovaktmästare:
lön 1,800 kr., lönetillägg 500 kr., ersättning
för mistade inkomster 250 kr., fri bostad. Vakt-
mästare och eldare: lön 2,000 kr., hyres-
bidrag 500 kr. — Dessutom utgår till försam-
lingens prästerliga befattningshavare dyrtidstill-
lägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fast-
ställda grunder samt till övriga befattningshavare
dels ett fast dyrtidstillägg med 33 $\frac{1}{3}$ % av den
kontanta avlöningen, dels rörligt tillägg i över-
ensstämmelse med för stadens befattningshavare
gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, själskr. ordf. (se
nedan); Althin, N. P., bygmästare; *Andersson,
A. F., skomakare; Broman, J. W., direktör;
*Carlson, L. F., grosshandlare; Ekman, A.,
krigsråd; *Hedman, G. L., bankkamrerare;
Indebetou, C. D. G., direktör; *Lewander, A.
F. C. E., f. d. bruksdisponent, kyrkovärd;
Malm, P. L., stadskamrerare, kyrkovärd;
*Thulin, J. A., trädgårdsmästare.

Kyrkonotarie.

Törnell, E. R., f. d. kanslisekreterare; t. 770 68.

En räkenskapsförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 166.

Församlingens revisorer.

Poignant, J. A., f. d. major; Sjögren, G. M.,
grosshandlare; Sjögren, J. E., hovrättsassessor.

Suppleanter: Söderström, H., köpman; Morén,
S. O. U., byggnadsingenjör.

Kyrkoherde.

Bengtson, H. G. V.

Komministrar.

Aurelius, B. O.; Algård, N. S. H.

Ständig adjunkt.

Sundelin, R. U. J.

Klockare.

Sandberg, O. T. (se nedan).

Organister.

Vretblad, V. P. (Oscarskyrkan); Liljeholm, f.
Skog, Anna S. (Djurgårdskyrkan).

Kantor.

Sandberg, O. T. (se ovan).

Diakonissa.

(Fredrikshovsgatan 3, Ö.Dj.; t. 719 47,
Norr 7292; mottagningstid: alla vardag-
ar 9—10 f. m.)

Könsberg, Elsa C.

Kyrkovaktmästare.

Andersson, P. A.

En vaktmästare och eldare.

Katarina församling.

Expedition: Högbergsgatan 15, Sö.; t. 7661, Söder 338 20; expeditionstid: vardagar utom lördagar 9—10,30 f. m. samt helgfria fredagar 7,30—8,30 e. m.

På den plats, där Kristian Tyrann år 1520
lätit bränna liken av de i Stockholms blodbad
dödade jämte Sten Sture d. y:s lik, lät Johan III
1576 resa ett mindre kapell, som till minne av
Sture kallades Sturekapellet. Karl X Gustav
lät år 1656 lägga grunden till Katarina kyrka,
sedan han två år förut förordnat om södra mal-
mens delande i två församlingar, Maria och
Katarina, den senare sannolikt uppkallad efter
hans moder. År 1723 nedbrann kyrkan till
grunden. Den återuppybyggdes emellertid ome-
delbart och invigdes på nytt den 18 nov. 1724.

Åren 1917—18 uppfördes genom sällskapet
för främjande av kyrklig själavård, för insamlade
gävmedel och med bidrag från församlingen, en
kyrka i Helgalunden avsedd att ersätta en provi-
sorisk gudstjänstlokal på samma ställe. Kyrkan
invigdes den 28 april 1918 under namnet *All-
helgonakyrkan*.

Den 1 maj 1917 avskildes en tredjedel av
Katarina församling till en ny församling, be-
nämnd Sofia församling (se nedan).

Inom församlingen låg tidigare Danviks hospi-
tal med eget prästerskap. Det nya »Danviks
hem» är beläget i Nacka församling.

Stat år 1925. Utgifter: 282,893; 33 kr.;
inkomster: 13,540 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.
Till kyrkokassan 28 öre, till prästerskapets av-
löning 20 öre, till folkskolan 10 öre och till för-
samlingsbiblioteket 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets av-
löning av varje mantalsskriven person 1 kr.
för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
8,000 kr., dessutom två åldersstillägg, vardera å
500 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., fri
bostad. Två komministrar: lön 4,000 kr.,
två åldersstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad,
den ene t. v. personligt lönetillägg 1,000 kr.
Pastoratsadjunkt: lön 4,000 kr., fri bo-
stad. En pastorsadjunkt: lön 3,500 kr., fri bo-
stad; en pastorsadjunkt: lön 2,000 kr., person-
ligt lönetillägg 300 kr., dessutom från kyrko-
fonden 1,800 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: ar-
vode 1,000 kr. Kyrkoskrivare: arvode 2,940
kr. Klockare och kyrkofogde: lön 4,350
kr., fri bostad. Organist: lön 4,000 kr.
Kantor: lön 3,400 kr. Kyrkovaktmäs-
tare: lön 3,660 kr., fri bostad. — För 1925
utgår dessutom tills vidare dels till prästerska-
pet dyrtidsersättning med 33 $\frac{1}{3}$ % av den

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** kontanta grundlönen, dels till såväl prästerska-
pet som övriga befattningshavare rörligt tillägg
i överensstämmelse med för stadens befattnings-
havare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); ***Blomberg**, A. W., grosshandlare; **Bohlin**, J. A. S., kontorschef, kyrkovård; **Ek**, V. E., ombudsman; ***Elméus**, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.; **Forssberg**, E. V., direktör, stadsfullm., kyrkovård; **Hillström**, J. A. A., utkörare; **Jansson**, f. Kling, Beda F., fru; ***Johansson**, C. E., försäkringsagent; ***Lundin**, H., telefonreparatör; ***Runhoff**, E. F., brandman; ***Rönnell**, E., f. d. folkskollärare; **Zetterlund**, C. R., kontorschef.

Kyrkonotarie.

Lundwall, S. A., advokat; t. 225 40.

En kyrkoskrivare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 166.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 332.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Gard, A. F., advokat; **Hellström**, J. S., kamrerare; **Ohlsson**, J., lagerföreståndare.
Suppleant: **Miller**, L. E., direktör.

För skolrådet.

Karlsson, C. T., värmeledningsmaskinist; **Taubner**, K. W., kamrerare; **Ljunggren**, V., vedhandlare.
Suppleant: **Lindqvist**, P. O., direktör.

Kyrkoherde.

Landquist, C. A. E.

Komministrar.

Ahlfeldt, R. A.; **Edquist**, C.

Pastoratsadjunkt.

Gyberg, P. J.

Pastorsadjunkter.

Kihlstedt, G.; **Swensson**, S. E.

Klockare och kyrkofogde.

Berglöf, C. A. R.

Organist.

Larsson, J. W.

Kantor.

Ralf, E. K.

Församlingssystrar.

Landquist, Hanna; **Rydén**, Greta K.; *Högbergsgatan 13, Sö.; t. Söder 138 43; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.*

Dahlgren, Emma A. J.; *Östgötagatan 79, Sö.; t. Söder 136 08; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.*

Alenius, Tecla E.; *Svedenborgslunden 2, Sö.; t. Söder 18 00; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.*

Kyrkovaktmästare.

Andersson, A. P.

Dessutom en organist och en kyrkovaktmästare vid Allhelgonakyrkan.

Sofia församling.

Expedition: Bondegatan 66, Sö.; t. 207 56, Söder 338 13; expeditionstid: vardagar 9—10 f. m. samt helgfria fredagar 7—8 e. m.

Församlingen skildes från Katarina den 1 maj 1917. (Jfr ovan under denna förs.) Grunden till kyrkan lades redan år 1903, sedan med anledning av reformationsjubelfesten insamlade medel till en minneskyrka i Stockholm år 1898 överlämnats till Katarina församling som grundplåt till en ny kyrka. Den invigdes år 1906 och kallades efter dåvarande drottningen för Sofiakyrkan.
Stat år 1925. Utgifter: 111,880 kr.; inkomster 12,300 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 47 öre, till prästerskapets avlöning 10 öre och till folkskolan 10 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje mantalsskriven person 1 kr. för man, 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., fri bostad. En komminister: lön 4,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., extra lönetillägg 1,000 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., extra lönetillägg 1,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 600 kr. Klockare: lön 3,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., fri bostad. Organist: lön 3,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr. Kantor: lön 1,800 kr. Kyrkovaktmästare: lön 2,700 kr., ett ålderstillägg å 300 kr., fri bostad. Andre vaktmästare: lön 2,700 kr., ett ålderstillägg å 300 kr., fri bostad. — För 1925 utgår dessutom dels till prästerskapet ett fast dyrtidstillägg med 33 $\frac{1}{3}$ % av den kontanta lönen, dels till såväl prästerskapet som övriga befattningshavare rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Backman**, C. A., direktör; ***Björkman**, O. E., förman, stadsfullm.; ***Engberg**, J. A. A., murare; **Johansson**, K. J., renhållningsarbetare; **Lind**, C. M., fabriksarbetare; ***Moberg**, A. J., kranskötare; **Nordenson**, H.; fil. dr.; ***Pålsson**, E. A. V., slöjd lärare, stadsfullm., kyrkovård; ***Svensson**, G. A.,

byggmästare; **Wihlander**, A. G., överlärare, kyrkovärd.

Kyrkonotarie.

Looström, A. B., amanuens; t. 772 35.

Församlingens skolråd.

Se sid. 167.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Andersson, C. A., ombudsman; **Bernton**, E. T., köpman; **Johansson**, B. M., kassör.
Suppleanter: **Pettersson**, C. A., handlande; **Viktorsson**, G. H., kassör.

För skolrådet.

Andersson, S., direktör; **Jansson**, K. G. L., överingenjör; **Viktorsson**, G. H., kassör.
Suppleanter: **Ljungdahl**, B., chaufför; **Holmgren**, O. F., roteuppbördsman.

Kyrkoherde.

Klefbeck, E. A.

Komminister.

Adolfsson, C. O. H.

Pastoratsadjunkt.

Krook, O.

Klockare.

Broman, J. A. (se nedan).

Organist.

Wennerberg-Reuter, Sara M. E. E.

Kantor.

Vakant, *tj.f.* **Broman**, J. A. (se ovan).

Församlingssystrar.

Ehrnberg, M. J. (Hanna); **Jansson**, Anna E.; *Borgmästaregatan 11, Sö.; t. Söder 331 11; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.*

Kyrkovaktmästare.

Sköldström, K. L.

En *andre* vaktmästare.

Maria församling.

(Maria Magdalena.)

Expedition: S:t Paulsgatan 10, Sö.; t. 74 34, Söder 339 68; expeditionstid: vardagar 9—10,30 f. m.

Maria Magdalena församling omfattade ursprungligen hela Södermalm. Kyrkan uppbyggdes allra först i mitten av 1300-talet men nedrevs redan 1527. Började åter uppbyggas 1576 och blev färdig 1634 men nedbrann 1759, varpå den genast återuppbygg-

des och kunde i sitt nuvarande skick invigas redan 1763. Församlingens förste pastor (kaplan) omnämnes 1354.

Fr. o. m. den 1 jan. 1925 har av Maria församling dess västra del utbrutits för att bilda en egen församling, Högälids församling (se nedan).

Stat år 1925. Utgifter: 188,528: 58 kr.; inkomster: 18,928: 58 kr.

Uttebitering pr ¹/₁₀ bevilningskrona. Till kyrkokassan 50 öre, till prästerskapets avlöning 10 öre och till skolkassan 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje mantalsskriven person 1 kr. för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., ersättning för bostad och vivre 3,000 kr. Kyrkonotarie: arvode 700 kr., för räkenskapers uppgörande 300 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., fri bostad. Organist: lön 2,000 kr. personligt lönetillägg 1,000 kr. Kantor: lön 2,000 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr. Kyrkovaktmästare: lön 2,000 kr., personligt tillägg 300 kr., fri bostad, för städning 500 kr. Vaktmästare och eldare: lön 1,800 kr., fri bostad, för städning 500 kr., för ringning 400 kr. — Dessutom utgår dyrtidstillägg, till församlingens prästerliga befattningshavare enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder och till övriga befattningshavare i överensstämmelse med för stadens befattningshavare före 1921 års lönerreglering gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Eklund, K. A., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Bergstedt**, C. O., ingenjör; **Blomdahl**, P. A., byggmästare, kyrkovärd; ***Janse**, O. T., antikvarie; **Johansson**, A. R., assistent; ***Rissén**, H. J. R., tullkassör; ***Svensson**, A., direktör; **Wassén**, C., disponent, kyrkovärd; **Östberg**, J., f. d. kammarrättsråd, stadsfullm.

Suppleanter: **Engel**, G. A. G., disponent; **Eriksson**, K. A., typograf; ***Larsson**, A. G., ombudsman; ***Ramberg**, J. C., sjökaptän.

Kyrkonotarie.

Masreliez, K. V., rådman; t. 96 69.

Församlingens skolråd.

Se sid. 167.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Utgöres av skolrådet, se sid. 167.

Kyrkl. in- stitu- tioner.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Anderson, K. O., korrekturläsare, stadsfullm.; Claesson, E. L., kontorsskrivare; Ericsson, A. W., kamrerare.

Suppleanter: Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.; Rundgren, K. H. T., juvelerare.

För skolrådet.

Hagelquist, K. F. P., sjökapten, stadsfullm.; Petersson, A. E., bryggeriarbetare; Öhrström, J. A., fabrikör.

Suppleanter: Rosenquist, K. G. V., typograf; Wassén, E., kamrerare.

Kyrkoherde.

Eklund, K. A.

Komministrar.

Winberg, I.; Molin, O. E.

Ständig adjunkt.

Vakant.

Klockare och kyrkofogde.

Arring, J. A. Åsön.

Organist.

Heintze, G. H.

Kantor.

Lindqvist, G. H.

Diakonissa.

(Prästgårdsgatan 43, Sö.; t. Söder 61 73; mottagningstid: alla vardagar utom tisdagar 8—9,30 f. m.)

Svensson, Zandra V.

Kyrkovaktmästare.

Johanson, T. E.

En vaktmästare och eldare.

Högalids församling.

Expedition: Högalidsgatan 30, Sö.; t. Söder 308 40; *expeditionstid:* vardagar 9—10,30 f. m.

Högalids församling utbröts fr. o. m. den 1 jan. 1925 ur Maria församling (jfr ovan under denna församling) samt utgör fr. o. m. den 1 maj 1925 eget pastorat. Uppförandet av församlingens kyrka påbörjades redan år 1917. Kyrkan invigdes den 10 juni 1923 och erhöll därvid namnet *Högalidskyrkan*.

Inom församlingen ligga Rosenlunds äldersdomshem och borgerskapets gubbhus, som till den 15 okt. 1910 utgjorde egna församlingar, men genom kungl. förordning den 30 sept. 1910 upphörde att vara detta. Båda hava dock fortfarande eget prästerskap (se nedan).

Stat år 1925. Utgifter: 166,342: 59 kr., inkomster: 12,742: 49 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.

Till kyrkokassan 50 öre, till prästerskapets avlöning 10 öre och till skolkassan 4 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., ersättning för bostad och vivre 3,000 kr. Kyrkonotarie: arvode 700 kr., för bokslut 300 kr. Skrivbiträde: arvode 500 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 2,000 kr. Organist: lön 2,000 kr. Kantor: lön 2,000 kr. Kyrkovaktmästare: lön 2,000 kr., personligt tillägg 150 kr., för städning 500 kr., hyresersättning 1,000 kr. — Dessutom utgår dyrtidstillägg, till församlingens prästerliga befattningshavare enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder och till övriga befattningshavare i överensstämmelse med för stadens befattningshavare före 1921 års löne-reglering gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Ljunge, H. T. N., vice pastor, självskr. ordf. (se nedan); *Avén, C. O., f. d. polisöverkonstapel; Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.; *Lagergren, D. G., kassör, kyrkovård; *Larsson, J. L., svarvrmästare; *Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, kyrkovård; Skoglund, P. E., direktör; Söderlund, W. A. L., direktör; Österberg, J. E. J., vaktkonstapel.

Suppleanter: Ericsson, C. T., handlande; Jonsson, R., byggnadsingenjör; Karlsson, K. G., vaktkonstapel; Månsson, S. E., målare.

Kyrkonotarie.

Påhlman, G. M., hovrätts e. o. notarie; t. Vasa 155 94.

Ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 168.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 332.

Församlingens revisorer.

Revisionen av 1924 års räkenskaper avser den odelade församlingen; revisorer: se ovan under Maria församling.

Kyrkoherde.

Vakant.

Vice pastor.

Ljunge, H. T. N. (se ovan).

Komministrar.

Två vakanta, t. j. Nilsson, N. U., Malmberg, W. A.

Ständig adjunkt.

Vakant, *tj. f. Lundberg, P. I.*

Klockare och kyrkofogde.

Vakant.

Organist.

Vakant, *tj. f. Åhlén, G. W.*

Kantor.

Hellerstedt, S. M. H.

Diakonissa.

(Brännkyrkagatan 187, Sö.; t. Söder 31229; mottagningstid: alla vardagar, utom tisdagar, 8—9,30 f. m.)

Johansson, Laura.

Kyrkovaktmästare.

Trybom, K. M.

Rosenlunds ålderdomshem.

Skånegatan 1, Sö.; t. 12 09, Söder 31106.

Inrättningen, som förut bildat egen församling, ingår nu i Högalids församling. (Jfr ovan och sid. 129.)

Avlöningar. Predikant: arvode 1,680 kr. Organist och försångare: arvode 500 kr. (Dessutom dyrtidstillägg.)

Predikant.

Nilsson, N. U. (se ovan).

En organist och försångare.

Borgerskapets gubbbus.

Högalidsgatan 28, Sö.; t. 37 52, Söder 33758.

Inrättningen, som förut utgjort egen församling, ingår numera i Högalids församling. (Jfr ovan och sid. 341.)

Avlöningar. Predikant: arvode 1,300 kr. Organist: arvode 400 kr. (Dessutom dyrtidstillägg.)

Predikant.

Willis, O. M. A.

En organist.

Brännkyrka församling.

Expeditioner: Kommunalhuset, Liljeholmen; t. Liljeholmen 14; expeditionstid: vardagar utom lördagar 9—11 f. m. samt fredagar 6—7,30 e. m.; Solberga, Älvsjö; t. Älvsjö 102; expeditionstid: måndagar, onsdagar och lördagar 8—9 f. m.; Enskede; t. Enskede 600; expeditionstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 10—11 f. m.

Församlingen benämndes ursprungligen Ovanför eller Wantör. Anledningen till namnförändringen är utan tvivel de många eldsvådor, som kyrkan undergått, och gissningsvis utsattes denna till år 1452, då Kristian Is danska flotta efter ett misslyckat landstigningsförsök vid Kåpplinge-

holmen (nuv. Blasieholmen) måste draga sig tillbaka och därvid brände trakten söder om Stockholm. Av denna eller annan eldsvåda har säkerligen hela församlingen fått sitt namn Brändkyrka eller Brännkyrka. Församlingen var tidigare sammanslagen med Sollentuna, men åtskildes församlingarna år 1260. Församlingen hade då ett kapell på södra bergen, som användes även av Katarina församling (som också lydde under grevskapet Årstad). Så småningom förskaffade sig emellertid Katarina församling egen präst. Genom kungl. brevet den 28 juli 1587 förordnades slutligen, att kyrkoherden i Huddinge skulle vara kyrkoherde även i Brännkyrka med skyldighet att i nämnda församling hålla »sigh en lärth schickelig Cappellan». Sedan dess hava de båda församlingarna haft gemensam kyrkoherde, till dess Brännkyrka, enligt kungl. brevet den 31 dec. 1913, fr. o. m. den 1 maj 1914 ånyo blev självständigt samt lades under Stockholms konsistorium.

Genom sällskapet för främjande av kyrklig själavård hava inom församlingen uppförts två mindre kyrkobyggnader. Den ena, benämnd *S:t Sigfrids kyrka* och belägen vid Blommensberg, har tidigare under namn av Stefanskapellet varit uppförd inom Johannes församling, men flyttades till sin nuvarande plats i Brännkyrka församling år 1904 och blev därvid väsentligt utvidgad. Fr. o. m. 1918 har församlingen, som tidigare bidragit till bestridande av kostnaderna, ensam övertagit underhållsskyldigheten för densamma. Den andra, *Enskede kyrka*, uppfördes under åren 1913—1915 och förvärvades av församlingen år 1918.

Inom församlingen finnes en särskild *kyrkogårdsnämnd*, bestående av kyrkoherden som självskreven ordförande samt tre å kyrkostämman valda ledamöter, vilken handhar förvaltningen av dels kyrkogården vid Brännkyrka kyrka, dels den församlingen tillhöriga nya begravningsplatsen vid Västberga.

Stat år 1925. Utgifter: 195,026: 33 kr.; inkomster: 89,685: 61 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 37 öre, till prästerskapets avlöning 6 öre och till folkskolan 5 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., boställe. Tre komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., hyresersättning 1,800 kr. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., ersättning för bostad och vivre 3,000 kr. Kyrkonotarier: arvode 900 kr. Klockare: lön 3,360 kr., tre ålderstillägg, vardera å 300 kr., dessutom hyresersättning 600 kr. Organist och kantor: vid Brännkyrka kyrka: lön 1,500 kr., dessutom boställe; vid S:t Sigfrids kyrka: lön 1,000 kr.; vid Enskede kyrka: lön 1,000 kr. Kyrkovaktmästare: vid Brännkyrka kyrka: lön 3,000 kr.; vid S:t Sigfrids kyrka: lön 1,000 kr.; vid Enskede kyrka: lön 680 kr., dessutom bostad, värme och lyse. En

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Kyrkl. in-stitu-tioner. kyrkogårdsvaktmästare: lön 3,150 kr.¹⁾
— Dessutom utgår till prästerskapet dyrtids-
tillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen be-
stämda grunder samt till övriga befattnings-
havare rörligt tillägg i överensstämmelse med
för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ne-
dan); **Friberg, A. E.**, stadsbud; ***Gäbel, M.**,
disponent; **Johansson, E. W.**, förtroendeman,
kyrkovård; ***Johansson, F. O. A.**, förråds-
man; **Johansson, O. L.**, brädgårdsarbetare;
***Lindgren, E. R.**, grovarbetare; **Lundh, J. A.**,
folkskollärare; **Roswall, C. A. A.**, riksgälds-
kommissarie, kyrkovård; ***Sandberg, C. A.**,
J:son, förman; ***Sandberg, E. T. G.**, sjukgymnast.
Suppleanter: **Dahlmar, K. J.**, skomakare; ***Ek,**
Anna C., sömmerska; ***Eriksson, J. G.**, ingen-
jör; **Jacobsson, A. H.**, förman; ***Jansson, E.**,
stationsförman; **Johansson, C. O. G.**, järnvägs-
man; ***Källberg, K. J. R.**, arrendator; **Meteor,**
A. P., maskinarbetare; **Söderberg, N. E.**, han-
delsträdgårdsmästare; ***Wilén, C. G. T.**, järn-
arbetare.

Kyrkonotarie.

Öström, J. N. H., bitr. fattigvårdsinspektör;
t. Liljeholmen 389.

Församlingens skolråd.

Se sid. 168.

Församlingens kyrkogårdsnämnd.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, ordf.; **Gäbel, M.**,
disponent; **Johansson, O. L.**, brädgårdsarbetare;
Lindgren, E. R., grovarbetare; **Sandberg, C.**
A. J:son, förman, verkst. ledamot.

Församlingens revisorer.

Andersson, K. E., gjutare; **Karlsson, G. V.**, stations-
biträde; **Sundström, E. V.**, roteman.
Suppleanter: **Hed-Larson, A.**, kamrerare; **Mag-
nusson, E. O. E.**, bokbinderiarbetare; **Söder-
lund, C.**, järnvägsman.

Kyrkoherde.

Lindskog, H. J.

Komministrar.

Lagerkranz, J. L.; **Helén, H. V. J.**; en vakant.

Ständig adjunkt.

Öhman, K. D.

¹⁾ Denna lön avser anställning hos försam-
lingens kyrkogårdsnämnd.

Klockare.

Öhlander, H. A. G.

Organister och kantorer.

Granér, C. T. (Brännkyrka kyrka); **Lundgren,**
P. I., tf. (St Sigfrids kyrka); **Jarne, F. J.**, tf.
(Enskede kyrka).

Församlingssyster.

Söderholm, Elsa K.; *Torggatan 1 D, Tellus-
borg; t. Aspudden 60; mottagningstid:
8—9 f. m.*

Kyrkovaktmästare.

Lövgren, C. O. (Brännkyrka kyrka); **Hallström,**
K. E. A. (St Sigfrids kyrka); **Hammarström, f.**
Pettersson, Alma S. (Enskede kyrka).

En kyrkogårdsvaktmästare (vid nya be-
gravningsplatsen).

Bromma församling.

*Expedition: Ulvsunda prästgård, Löv-
åsvägen, Ulvsunda; t. Ulvsunda 155; ex-
peditionstid: vardagar utom lördagar
10—11 f. m. samt fredagar 7—8 e. m.*

Bromma — namnet Bruma finnes nämnt
1314 — uppgives ursprungligen ha tillhört Solna
socken, som på sin tid sträckte sig ända till
Stortorget i söder. Solna lades 1529 under Stor-
kyrkan, blev åter självständigt 1636 för att
1668 ånyo som annex föras dit och 1671 till
Kungsholmen, där det förblev till 1685. Redan
1624 (1622?) avsåndrades emellertid Bromma
från Solna och tillades Klara församling, vari-
från det 1663 skildes och förenades med Riddar-
holmsförsamlingen, som det sedan tillhörde till
1784. Efter detta är innehades Bromma pasto-
rat tidvis som prebende av kyrkoherdar i olika
Stockholms församlingar (1786—93 Katarina,
1801—17 Tyska förs., 1817—46 Kungsholmen);
under 1793 hade det en kort tid egen kyrko-
herde, och 1794—1801 innehades det av en
lektor på Karlberg. Från 1847 har Bromma
varit fullt självständigt. Dit hörde även Sund-
byberg, som dock sedan den 1 maj 1916 utgör
eget pastorat. Fr. o. m. den 1 maj 1917 är
Bromma i kyrkligt avseende införlivat med Stock-
holm. — Den ursprungliga kyrkan uppfördes
sannolikt i slutet av 1100-talet men har senare
försetts med åtskilliga tillbyggnader, de sista från
förra hälften av 1700-talet.

*Stat år 1925. Utgifter: 153,427: 14 kr.; in-
komster: 19,265: 86 kr.*

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona.
Till kyrkokassan 54 öre, till prästerskapets av-
löning 14 öre och till skolkassan 28 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
7,480 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fri
bostad. Komministrar: lön 4,165 kr., tillfällig
löneförbättring 700 kr., hyresbidrag 1,500 kr.
Pastorsadjunkt: avlönas med 6,000 kr. av före-

ningen för kyrkljg själrvård, dessutom bidrag från kyrkofonden 1,800 kr. Sekreterare: arvode 1,000 kr. Klockare och organist: lön 1,500 kr. Kyrkovaktare: lön 3,000 kr. — Dessutom utgår dyrtidstillägg, till kyrkoherde och komminister enligt av kungl. maj:t och riksdagen bestämda grunder och till övriga befattningshavare enligt å kyrkostämman fastställda grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Svensson, M. T. K., kyrkoherde, självskr. ordf. (jfr nedan); **Eriksson**, J. A., spårvägskontrollör; ***Gustafsson**, K. O., snickare; ***Högmán**, A. A. N., missionssekreterare; **Larsén**, A., byggnadsverkmästare; ***Larsén**, C. G., verk-mästare, kyrkovård; en vakant.
Suppleanter: ***Bergh**, G., slöjdsinspektör; **Hed-vall**, A. G., folkskollärare; **Lindkvist**, C. O., snickare; **Nilsson**, P. W., linjemästare; ***Sandö**, M. S., vävare; ***Skohg**, J. B., träarbetare.

Sekreterare.

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare; t. Ulvsunda 10.

Församlingens skolråd.

Se sid. 169.

Styrelsen för församlingens folk-bibliotek.

Se sid. 333.

Församlingens revisorer.

Påhlman, A. E., stadsingenjör; **Wiklund**, E. O., förste amanuens.
Suppleanter: **Norström**, K., kommissarie; **Pettersson**, K. G. A., föreståndare, stadsfullm.

Kyrkoherde.

Svensson, M. T. K.

Komminister.

Vakant.

Pastorsadjunkt.

Olsson, C. H.

Klockare och organist.

Vakant, t. jf. **Videfors**, G. J.

Kyrkovaktare.

Svensson, F. A.

Tyska församlingen.

(Sita Gertrud.)

Expedition: **Svartmangatan 16, St.; t. 60 04, Norr 21 56; expeditionstid: var-dagar utom lördagar 10—11 f. m. (1 juni —15 sept. tisdagar och fredagar 10—11 f. m.).**

Tyskarna i Stockholm fingo 1571 av konung

Johan III frihet att uppbygga sin egen kyrka och hava begravningsplats, till vilka ändamål de, till en början tillsammans med finska församlingen, använde Sita Gertruds kapell, som stod på den plats, där nu tyska kyrkan står. När detta kapell först blivit byggt, är okänt, men 1607 erhöU tyska församlingen kapellet för evärdeliga tider, vilken donation av konung Gustav II Adolf stadfästes 1612, varpå kyrko-bygget igångsattes 1619 och fullbordades 1642.

Uttebitering pr ¹/₁₀ bevillningskrona.
Till kyrkokassan 65 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: 8,000 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: 1,800 kr. Kyrko-notarie: 3,000 kr. Klockare: 2,100 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr. Organist: 1,500 kr. Kantor: 1,250 kr. Klockspelare: 600 kr. Kyrkovaktare: 2,100 kr., fri bostad. Ringare: 300 kr. — Å vissa delar av ifråga-varande löner utgå dessutom dyrtidstillägg.

Hederspresident.

Wachtmeister, E. H., greve, överstekammarjun-kare.

Församlingens kyrkoråd.

Ohly, C. E. W., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Dieckelman**, F. F. H., direktör, **Däu-michen**, M. C. A., generalkonsul, ordf. för föreståndarekollegiet; **Grüder**, C. H., grosshandlare; **Kahl**, G. A., fabrikör; **Pott**, G. F. L., direktör; **Schlachter**, F. W. H., läro-verksadjunkt.

Kyrkonotarie.

Bassmann, L. H. H.

Församlingens revisorer.

Isselhorst, H. C. W., grosshandlare; **Otto**, R. M., direktör; **Fitger**, H. A. B., ekonomidirektör.
Suppleanter: **Müller-Schöll**, M. A. W., direk-tör; **Meyer**, R. A. W., direktör.

Kyrkoherde.

Ohly, C. E. W.

Pastorsadjunkt.

Carlsson, G. D.

Klockare.

Faulwasser, J. T.

Organist och klockspelare.

Erling, E. G., tf.

Kantor.

Wibergh, J. J.

Kyrkovaktare.

Körner, G.

En ringare.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Finska församlingen.

(Fredriks förs.)

*Expedition: Finska kyrkan, Slottsbacken
2 C. St.; t. Norr 134 98; expeditionstid:
tisdagar och fredagar 11—12 f. m.*

Finska församlingen hade under ett par hundra år sin gudstjänstlokal på diverse platser både i staden och på malmarna, däribland åren 1609—1719 i Riddarholmskyrkan, till dess den år 1725 fick sin nuvarande kyrka, det forna s. k. Lilla bollhuset, vilket genom öppet brev den 14 februari 1727 tillförsäkrades dem med oryggelig besittningsrätt.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona.
Till kyrkokassan 40 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 4,000 kr., dyrtidstillägg 1,500 kr., fri bostad. Klockare, organist och kantor: lön 1,000 kr., dyrtidstillägg 500 kr., fri bostad. Kyrkovaktare: lön 300 kr., dyrtidstillägg 400 kr., fri bostad.

Församlingens kyrkoråd.

Montell, V., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan);

Bastman, A. E., sekreterare; Brunström, K. E. L., revisor; Hedgren, J., f. d. grosshandlare; Nordenstrahl, T. O. R., vattenledningschef; Orvin, H. S., bankkamrerare; Schlytern, C. H., förste kanslisekreterare; Sällström, P. A. F., byggmästare, kyrkovård; Sällström, R. H., ingenjör; Willgren, C. G., tf. taxeringskommisarie.

Församlingens revisorer.

Lindstrand, C. H., bokförare; Pettersson, J. A., specerihandlare.

Suppleanter: Holmborg, K. E., sjökapten; Hedgren, G. W., löjtnant.

Kyrkoherde.

Montell, V.

Klockare, organist och kantor.

Ritari, J.

Kyrkovaktare.

Eriksson, A. L.

K. hovkonsistorium med därunder hörande församlingar.

Hovkonsistorium lär vara instiftat år 1662. I den den 20 december 1662 utfärdad »ordning, var-
efter överhovpredikanten och hovpredikanterna
skulle sig rätta», omtalas trenne hovpredikanter,
bland dem en överhovpredikant. I nådig »in-
struktion för konsistorium aulicum» av den 28
juni 1681 tillägges konsistorium samma rätt och
myndighet som andra konsistorier i riket; preses
skulle vara överhovpredikanten, ordinarie bi-
sittare övriga hovpredikanter; när ärenden rörande
kungl. livgardet förekommo, skulle prästerna
vid regementet äga säte och stämma i konsisto-
riet. Förordningen om rättgången i domkapit-
len av den 11 februari 1687 gjorde livgardes-
och artilleripredikanter till ordinarie ledamöter
av konsistoriet, i senare tider tillkom även
kyrkoherden i Skeppsholms församling. De
under detta konsistorium lydande församlingarna
äro samtliga icke territoriella. Hovförsamlingens
gudstjänst förrättas i slottskapellet; Svea liv-
garde, Göta livgarde, livgardet till häst och
Svea artilleriregemente begagna Gustav Adolfs-
kyrkan, vilken invigdes den 6 november 1892,
och fälttelegrafkåren Ulrika Eleonora kyrka så-
som guds tjänstlokal; Skeppsholms församling har
egen kyrka (Karl Johans kyrka).

Instruktion. Kungl. instruktion den 28
juni 1681 (med ändringar).

Hovkonsistorium.

K. slottet, St.; ingen bestämd sessionstid.

Preses.

Widner, N., överhovpredikant, pastor primarius,
kyrkoherde i Storkyrkoförs.

Assessorer.

Åhfeldt, O. C. P., ord. hovpredikant, pastor i
hovförs.

Gemzell, E. E., ord. hovpredikant, kyrkoherde i
Skeppsholms förs.

Rogberg, O. E., regementspastor i Göta liv-
gardes förs.

Elmqvist, H. F. A., regementspastor i livgardets
till häst förs.

Bergö, C. J., regementspastor i Svea livgardes
förs.

Brandel, R. A., regementspastor i Svea artilleri-
regementets förs.

Svea ingenjörkårs och fälttelegrafkårens för-
samlingar hava ingen representant i hovkonsisto-
rium.

Konsistorienotarie.

Törnell, E. R., f. d. kanslisekreterare.

Hovkleresiet.

Expedition: Slottskyrkans sakristia, St.

I spetsen för hovkleresiet stod redan under
Gustav II Adolf en förste hovpredikant, se-
dermera även en äldste hovpredikant. Vid
mitten av 1600-talet synes först titeln över-
hovpredikant hava uppkommit och har allt-
sedan dess varit den brukliga för chefen för hov-
prästerskapet.

Avlöningar m. m. Överhovpredikant: 750
kr. Ordinarie hovpredikanter: se under
hovförsamlingen. E. o. hovpredikanter upp-
bära ej arvode.

Överhovpredikant.

Widner, N., pastor primarius, kyrkoherde i Stor-
kyrkoförs. (se ovan).

Ordinarie hovpredikanter.

Åhfeldt, O. C. P., pastor i hovförs. (se nedan);
Gemzell, E. E., kyrkoherde i Skeppsholms förs.
(se nedan).

Dessutom *tjänstgörande e. o. hovpredi-
kanter* till växlande antal.

Hovförsamlingen.

*K. slottets högvaktsflygel, St.; t. Norr
28 86; expeditionstid: tisdagar och fre-
dagar 1—2.*

Avlöningar m. m. Pastor: lön 4,500
kr. Ordinarie hovpredikant: lön 300 kr.
Klockare och pedell: lön 1,800 kr. Orga-
nist: lön 2,000 kr. Kantor: lön 1,500 kr.
Kyrkovaktare: lön 900 kr.

Församlingens kyrkoråd.

Åhfeldt, O. C. P., själskr. ordf. (se nedan);
Bäckström, E. G. M., f. d. byråchef; **Hen-
nerberg, C. F.**, musikdirektör; **Sylvén, E. A.**,
kantor.

Pastor.

Åhfeldt, O. C. P.

Ordinarie hovpredikant.

Gemzell, E. E.

*Klockare och pedell vid hovkonsisto-
rium.*

Berg, P. J. R.

Organist.

Hennerberg, C. F.

Kantor.

Sylvén, E. A.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Kyrkovaktare.

Jansson, N. A.

Svea livgardes församling.

*Expedition: Svea livgardes kasern, Ö.Dj.;
expeditionstid: onsdagar och fredagar
12—1.*

Regementspastor.

Bergö, C. J.

Klockare.

Johnzon, O. F.

Göta livgardes församling.

*Expedition: Göta livgardes kasern, 1 tr.
t. h., Ö. Dj.; expeditionstid: tisdagar och
fredagar 12—1.*

Regementspastor.

Rogberg, O. E.

Klockare.

Johnzon, O. F.

Livgardets till häst församling.

*Expedition: regementets kasern, Sture-
vägen, Ö.; expeditionstid: tisdagar och
fredagar 1—2.*

Regementspastor.

Elmquist, H. F. A.

Klockare.

Johnzon, O. F.

Svea artilleriregementes församling.

*Expedition: regementets kasern, Valhalla-
vägen, Ö.; expeditionstid: onsdagar och
fredagar 12—1.*

Regementspastor.

Brandel, R. A.

Regementspastor i regementet.

Mörner, A. K.

Bataljonspredikant.

Blomquist, O. R.

Klockare.

Johnzon, O. F.

Skeppsholms församling.

(K. flottan.)

*Skeppsholmen, Ö.Dj.; t. Norr 103 95;
expeditionstid: 10—10,45.*

Kyrkoherde.

Gemzell, E. E.

Bataljonspredikant.

Brandt, G. A.

Klockare.

Born, C. Hj.

Tf. organist och kantor.

Eklom, H. M.

Kyrkovaktare.

Lundgren, G. A.

Svea ingenjörkårs församling.

*Expedition: Frösundavik; postadress:
Stockholm 6; t. Hagalund 3 83; expedi-
tionstid: onsdagar 12,30—1,30.*

Regementspastor.

Algård, N. S. H.

Fälttelegrafkårens församling.

*Expedition: Garvaregatan 2, 2 tr., C.; t.
Kungsh. 8 54; expeditionstid: onsdagar
11,50—12,50.*

Regementspastor.

Folkard-Holmgren, J. F.

Främmande trosbekännares församlingar.

Katolska församlingen.

(Romersk-katolsk.)

Expedition: Norra Smedjegatan 24, C.; t. Norr 133 05; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 10,30—11,30 (1 juni—15 sept. endast måndagar och fredagar 10,30—11,30.)

Katolska församlingens i Stockholm inom staden boende medlemmar skola numera för anteckning om sina borgerliga förhållanden upptagas i kyrkoböckerna för den till svenska kyrkan hörande församling, inom vars område de bo och hava sitt hemvist. Förut har den katolska församlingens föreståndare haft att över denna församlings medlemmar föra enahanda anteckningar, som det tillkommer svenska kyrkans prästerskap att föra över sina församlingsmedlemmar, samt att meddela betyg och uppgifter med samma giltighet som de av svenska kyrkans prästerskap meddelade. Denna befogenhet har efter den 1 januari 1911 delvis upphört (kvarstår beträffande förande av födelse- samt döds- och begravningsbok).

Katolska församlingens prästerskap har tillerkänts rätt att med laga verkan förrätta vigsel.

I inre kyrkligt avseende är församlingen uppdelad i S:ta Eugenia församling (på norr) och S:t Eriks församling (på söder).

(Katolska församlingar finnas utom i Stockholm i Göteborg, Malmö, Gävle och Norrköping.)

Avlöningar m. m. Föreståndare: 2,500 kr. Kyrkoherde: 2,500 kr. Pastor och pastorsadjunkter: 2,500 kr. Organister: 1,000 kr. Vaktmästare: 1,000 kr.

Dessutom åtnjuta föreståndare, kyrkoherde och pastorsadjunkter fri bostad och ved, portvakt fri bostad och underhåll.

Församlingens kyrkoråd.

Wessel, E., kyrkoherde, ordf. (se nedan); Blom, K. H. E., ingenjör; Kellner, E. J. T., tjänsteman; Meyer, A., pastorsadjunkt, sek. (se nedan); Nordmark, S. O. S., pastor (se nedan); Roesler, E. K. A. J., civilingenjör; Salmson, E. J. V., bankkamrerare.

Suppleanter: Lander, H. O., ingenjör; Overödder, H. J., disponent.

Församlingens revisorer.

Löhnig, E. H., agent; Stocklassa, A. A. B., fabrikör.

Suppleant: Benelius, J. P. E., pastorsadjunkt.

Föreståndare.

Müller, J. E. E., biskop.

Kyrkoherde.

Wessel, E. (S:ta Eugenia förs.).

Pastor.

Nordmark, S. O. S. (kyrkoherde i S:t Eriks förs.).

Pastorsadjunkter.

Benelius, J. P. E., Meyer, A., Wöhner, R. (S:ta Eugenia förs.); Assarson, B. D. (S:t Eriks förs.).

Organister.

Kihlgren, Gertrud F. B. (S:ta Eugenia kyrka); Nylander, A. (S:t Eriks kyrka).

Vaktmästare.

Pätzold, F. (S:ta Eugenia kyrka).

En portvakt (vid S:ta Eugenia kyrka).

Mosaiska församlingen.

Expedition och rabbinens mottagning: Wahrendorffsgatan 3, C.; t. Norr 62 30; expeditionstid: varje helgfri torsdag 3—4. Kamrerarkontor: Wahrendorffsgatan 3, C.; t. Norr 16 00; expeditionstid: judiskt och kristligt helgfria dagar 10—12.

Medlem av Stockholms mosaiska församling är envar till mosaiska läran hörande svensk undersåte, som är mantalsskriven i Stockholm eller på annan svensk ort, belägen närmare till Stockholm än till någon av de övriga orter i Sverige, där mosaisk församling finnes. (Mosaiska församlingar med fullständig församlingsordning finnas utom i Stockholm i Norrköping, Växjö, Kalmar, Oskarshamn, Karlskrona, Malmö, Göteborg och Sundsvall.)

Församlingen hade tidigare egen kyrkobokföringsrätt, men har denna fr. o. m. 1911 delvis upphört (se vidare ovan under katolska församlingen).

Församlingens beslutanderätt utövas vid församlingsstämma. I ärende angående gudstjänsten och vad därmed äger sammanhang må församlingen icke fatta beslut, förr än förslag eller yttrande i frågan avgivits av församlingens rabbin. Två ordinarie församlingsstämmor skola årligen hållas, den ena i april och den andra i oktober.

Verkställighet och förvaltning tillkomma församlingens föreståndare. Föreståndarna skola vara fem till antalet, kassa-föreståndaren inberäknad, och väljas vid den ordinarie församlingsstämma i oktober för en tid av fyra år. Föreståndarna utse inom sig en ordförande och två kyrkoföreståndare.

Lagar m. m. Ordning för mosaiska församlingen i Stockholm, av kungl. maj:t fastställd den 12 juni 1882, med ändring den 5 aug. 1904.

Avlöningar m. m. Rabbin: lön 18,000 kr. Sekreterare: 2,800 kr. Överkantor: lön 10,500 kr. Kantor och lärare: lön 10,000 kr. Organist: lön 5,000 kr. Kamrerare: 4,800 kr. Vaktmästare: 2,700 kr., fri bostad, ved och lyse. — Dessutom utgår dyrtids-hjälp med 10 % å resp. löner.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Föreståndare.

Eliasson, A. H., grosshandlare; Fürstenberg, A.,
prakt. läkare; Hüttner, M. S., grosshandlare,
kyrkoföreståndare; Thiel, A. S., gross-
handlare, ordf. och kassaföreståndare;
Wolff, H., amiralitetsråd, kyrkoföreståndare.

Sekreterare.

Levy, L.

Församlingens revisorer.

Katz, J., köpman; Traugott, O., grosshandlare.
Suppleant: Nisell, S. N., advokat.

Rabbin.

Ehrenpreis, M.

Överkantor.

Saul, F.

Kantor och lärare.

Falk, F. I.

Organist.

Åkerberg, C. E. E.

Kamrerare.

Seligman, Anna.

Vaktmästare.

Johanson, C. W.

Stockholms församlingsbibliotek.

Församlingsbiblioteken.

Församlingsbiblioteken hava utvecklats ur de s. k. sockenbiblioteken. Dessa senare uppstod i början på 1800-talet men fingo någon kraftigare tillväxt först med 1842 års folkskolestadga, som ålade prästerna att »uppmuntra till inrättande och begagnande av sockenbibliotek och därtill tjänliga böcker föreslå». Sockenbibliotekens blomstringsperiod inföll under 1860-talet. Efter att under 1870- och 1880-talen hava gått tillbaka började under 1890-talet biblioteks-rörelsen åter att utvecklas. De gamla biblioteken rycktes upp ur sitt förfall, och nya biblioteksformer började vinna terräng, såsom nykterhets-, arbetare-, vandrings- och föreningsbibliotek. Statsunderstöd fick denna rörelse först 1905, då riksdagen anvisade 60,000 kr. till folkbibliotek och centrala anstalter för bokförmiddling och vandringsbibliotek. Kungl. kungörelsen den 16 juni 1905 ang. understöd åt folkbibliotek särskilde tre olika slag av dylika: 1) församlingsbibliotek, 2) kommunbibliotek, 3) föreningsbibliotek.

Enligt den nu gällande kungl. kungörelsen den 31. dec. 1920 (med ändr. den 18 nov. 1921 och 30 dec. 1922) ang. understödjande av folkbiblioteks-väsendet lämnas understöd dels till *folk- och skolbibliotek*, dels till *riksförbund* om minst 20,000 medlemmar för understödjande av dess genom studiecirklar eller liknande sammanslutningar utövade verksamhet, dels till *förmiddlingsanstalter* för vandringsbibliotek och bokförmiddlingsanstalter, dels slutligen till *bibliotek vid sjukvårdsinrättningar*, som åtnjuta understöd av allmänna medel. Till av kyrklig kommun upprättat bibliotek utgår understöd av statsmedel med ett belopp av lägst 40, högst 400 kr., mot villkor bl. a., att församlingen förbundit sig att för det år, bidraget avser, tillskjuta minst lika mycket som det begärda statsbidraget, samt att biblioteket regelbundet vissa dagar i veckan kostnadsfritt hålles tillgängligt för allmänheten. Bidraget sökes i Stockholm hos överståthållarämbetet före den 15 februari det år, för vilket detsamma önskas, och utgår icke i kontanter utan i form av bundna böcker, valda ur av ecklesiastikdepartementet uppgjord förteckning och förmedlade till biblioteket genom statsunderstödd förmedlingsanstalt.

I Stockholm finnas tolv församlingsbibliotek, nämligen ett i vardera av Storkyrkoförsamlingen, Klara, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Johannes, Engelbrekts (vid Värtan), Katarina och Bromma församlingar samt gemensamma för flera församlingar, ett för Kungsholmens församlingar, ett för Östermahns församlingar och

ett för Maria och Högalds församlingar. Biblioteken sortera i en del församlingar under skolråden, i andra under särskilda styrelser, tillsatta av resp. kyrkostämmor. Dessa bibliotek omfattade den 31 december 1924 tillsammans 114,151 band och lämnade under år 1924 tillsammans 466,771 hemlån.

Storkyrkoförsamlingens bibliotek.

Skomakaregatan 30, 1 tr. ö. g., St.; expeditionstider: 1 sept.—15 juni måndagar, onsdagar och fredagar 7—9.

I december 1860 väcktes hos Storkyrkoförsamlingens skolstyrelse förslag om »inrättande av något lämpligt läsebibliotek för församlingen»; efter framställning i ärendet av skolstyrelsen beslöt församlingen den 28 april 1861 upprättandet av ett bibliotek, som till en början fungerade både såsom skol- och församlingsbibliotek, tills år 1902 en delning ägde rum; församlingsbiblioteket invigdes i sin nya lokal den 7 nov. 1903. Biblioteket, som den 31 dec. 1924 omfattade 4,155 band, åtnjuter för år 1925 av församlingen i anslag 3,000 kr. Antalet boklån under år 1924 uppgick till 4,720.

Styrelse.

Storkyrkoförsamlingens skolråd (se sid. 161).

Bibliotekarie.

Bengtsson, C. V.

Ett biträde.

Klara församlingsbibliotek.

Klara västra kyrkogata 20, C.; t. Norr 217 33; expeditionstid: vardagar 6—8.

Biblioteket, som tillkommit genom tillfälliga gåvor av privatpersoner, åtnjuter för år 1925 av församlingen ett anslag av 6,950 kr. (1 öre per 1/10 bevilningskrona). Biblioteket omfattade den 31 dec. 1924 inalles 6,455 band. Antalet boklån under år 1924 uppgick till 23,797.

Styrelse.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, vice ordf.; *Cederschiöld, H. Maria R., skriftställarinna, sekr.; *Lindskog, F., överlärare, kassaförvaltare; Ståhlberg, J. A. A., zinketsare; Söderberg, F. F. V., fil. d.r., ordf.

Suppleanter: Österberg, I. M. M. (Greta), folkskollärarinna; *Ståhlberg, M. E. (Lisa), handelsidkarska.

Förs.
bibl.

Bibliotekarie.

Wolfram, Karin F.

Kungsholmens församlingars bibliotek.

Agnegatan 16, 1 tr., C.; t. Norr 19122; expeditionstid: sept.—maj alla dagar läsning å lokalen 1—9, hemlån 5—9; juni—aug. alla vardagar läsning å lokalen samt hemlån 5—8.

I Kungsholms församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolan; år 1901 företogs en delning av detta i ett skolbibliotek och ett bokförråd för vuxna, vilket senare också inrymdes i folkskolehuset Hantverkaregatan 17. Då denna lokal visade sig vara för trång, flyttades biblioteket 1903 till församlingshuset, och 1906 till den nuvarande lokalen. I denna, som omfattar sju rum, har tillfälle till läsning på stället också kunnat beredas. Sedan 1906 lyder biblioteket under en särskild styrelse. Efter församlingsdelningen fr. o. m. år 1925 innehaves biblioteket gemensamt av Ulrika Eleonora och S:t Görans församlingar. Biblioteket, som den 31 dec. 1924 omfattade 18,881 band, åtnjuter för år 1925 i anslag av de båda församlingarna tillsammans 33,800 kr. (4 öre pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona). Antalet hemlån utgjorde år 1924 99,776 av 6,001 låntagare och antalet besök 78,441, därav i läsesal 25,904.

Styrelse.

Johansson, J. E., professor, ordf. och inspektor, Karlsson, A. F., järnarbetare, *Trönnberg, P., överlärare, kassakontrollör (utsedda av Ulrika Eleonora församling); *Hermansson, K. T. E., vaktmästare, Molin, O. N. J., typograf, vice ordf., *Stigler, J. E., f. d. läroverksadjunkt, kassaförvaltare (utsedda av S:t Görans församling).

Suppleanter: Bergh, J. T. A., läroverksadjunkt, Nyberg, J. S., skräddare, *Sandström, K. G. A., notarie (utsedda av Ulrika Eleonora församling); *Brulin, J. O. H., arkivråd, *Edberg, F. O., spärvägsman, Larson, G. A., yrkeslärare (utsedda av S:t Görans församling).

Föreståndarinna.

Wahlström, Hulda A.

Fyra assistenter samt extra assistenter.

Adolf Fredriks församlingsbibliotek.

Saltmätaregatan 1, 1 tr., Va.; t. Norr 247 05; expeditionstider: 15 aug.—15 juni vardagar 6—9, 16 juni—14 aug. måndagar, onsdagar och fredagar 6—9.

Biblioteket upprättades år 1862, inflyttade 1864 i det då uppbyggda skolhuset Saltmätaregatan 2 och förenades 1902 med en särskild läsesal. Vid Adolf Fredriks församlings delning 1907 värderades biblioteket till 15,000 kr. och inköptes av den nya Adolf Fredriks församling genom erläggande av 5,000 kr. till vardera av Gustav Vasa och Matteus församlingar. I september 1910 flyttades biblioteket till sin nya lokal församlingshuset, där dess lokaler utgöras av utlåningssal, tvenne läsrum och ett styrelserum. Biblioteket, som den 31 dec. 1924 omfattade 12,965 band, åtnjuter av församlingen för år 1925 ett anslag av 3 öre pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona eller 10,500 samt därjämte 5,000 kr., utgörande kassa-behållning från år 1924. Antalet boklån uppgick under år 1924 till 39,141.

Styrelse.

Almgren, J. O., typograf; Bruno, J. A., rektor, ordf.; *Gagner, H. Marie-Louise C., seminarie-
lektor; *Holmberg, F. J. (Fanny), folkskollä-
rarinna; *Tholin, C. E., ledamot av arbetsrådet,
kassaförvaltare.

Bibliotekarier.

Rosén, C. D., förste bibliotekarie; Tholander,
Anna M., andra bibliotekarie.

Tre assistenter.

Gustav Vasa församlingsbibliotek.

Norr tullsgatan 8 B, Va.; t. Vasa 88 11; expeditionstid: okt.—april vardagar 4—9, söndagar 7—9; maj—sept. vardagar 6—9.

Biblioteket har tillkommit genom kyrko-
stämmans beslut den 29 maj 1908. Den eko-
nomiska grundvalen utgjordes av 5,000 kr.,
vilka vid Adolf Fredriks församlings delning
erlades till Gustav Vasa församling som lösen
för dess andel i den odelade församlingens
bibliotek. Redan tidigare fanns väl ett mindre
bokförråd tillgängligt i Vasastadens folkhem, Norr-
tullsgatan 7, men kan församlingsbibliotekets
egentliga tillvaro räknas först från november 1909,
då låneexpedition och läsesal öppnades i Gustav
Vasa församlingshus. Härifrån flyttades biblio-
teket i november 1912 till sin nuvarande lokal,
som omfattar låneexpedition, en läsesal för vuxna
och ett läsrum för barn samt bibliotekariens arbets-
rum. Biblioteket, som den 31 dec. 1924 om-
fattade 15,331 band, åtnjuter av församlingen för
år 1925 ett anslag av 24,370 kr. (7 öre per
 $\frac{1}{10}$ bevilningskrona). Antalet boklån uppgick
år 1924 till 62,294. Biblioteket har samma år
haft 52,351 besök, därav i läsrummen omkring
21,000.

Styrelse.

Görransson, E. N., filare; Lagerqvist, A. V.,
läroverksadjunkt, kassaförvaltare; *Lund-

berg, Hildur C., bibliotekarie, sekr. (se nedan);
*Pettersson, C. J., spårvägsman; *Thörn, K.
H., spårvägsman, ordf.

Bibliotekarie.

Lundberg, Hildur C.

Två assistenter samt extra assistenter.

Matteus församlingsbibliotek.

Västmannagatan 92, Va.; t. Vasa 132 29;
expeditionstid: vardagar 5—9.

Biblioteket, som till en början utgjorde filial till Adolf Fredriks församlingsbibliotek, fick fr. o. m. 1909 års ingång egen styrelse och öppnades för utlåning den 1 sept. samma år. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1924 12,088 band och åtnjuter av församlingen för år 1925 i anslag 23,500 kr. (12,810:78 kr. kassabehållning samt 2 öre per $\frac{1}{10}$ beviljningskrona). Antalet boklån uppgick år 1924 till 77,818.

Styrelse.

*Berglund, A. A. T., kyrkoherde, ordf.; Danielsson, f. Ahlstrand, H. M. (Stina), fru; *Karlén, f. Ullman, Anna M. L., fru; Lindholm, C. E., förste bokhållare, kassaförvaltare; Söderholm, A. H., järnvägstjänsteman; Wallin, J. A., arkitekt; *Wiklund, E. V., ständigt adjunkt, vice ordf. och sekr.

Suppleanter: Bergman, J. I., järnvägstjänsteman; *Borgström, J. W., spårvägsman; Carlsson, S. G., stationskarl; *Dolk, L. P., tf. sjukkontrollant; Grape, E., sekreterare; Lindahl, f. Svensson, Frida J., fru; *Nilsson, P. E., direktör.

Bibliotekarie.

Godlund, C. A.

Två assistenter, två extra biträden.

Johannes församlingsbibliotek.

Frejgatan 25, Va.; expeditionstid: sept.—maj alla vardagar 5—8; juni—aug. måndagar, onsdagar och fredagar 5—8.

Biblioteket öppnades år 1862 för medlemmar av Jakobs och Johannes församling; efter denna församlings delning överlämnades biblioteket år 1908 till Johannes församling. Biblioteket, som den 31 dec. 1924 omfattade 10,161 band, åtnjuter av församlingen för år 1925 ett anslag av 10,300 kr. Antalet boklån uppgick år 1924 till 37,322.

Styrelse.

*Grönvall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm.; Hellberg, J., maskinsnickare; Lundborg, N., förrädsarbetare; *Pettersson, Klara S. M., f. d. folkskollärarinna, kassavårdare; *Wassberg, A., f. d. överlärare, ordf.

Suppleanter: Nyblom, A., folkskollärare; *Söhr, O., vaktmästare.

Förs.
bibl.

Bibliotekarie.

Månsson, G.

Två assistenter.

Östermalms församlings bibliotek.

Sturegatan 38, Ö.; t. 772 16; expeditionstid: sept.—maj vardagar 6—9, söndagar 7—9; juni—aug. vardagar 6—8.

Biblioteket öppnades den 4 febr. 1901 efter initiativ av skolrådet i Hedvig Eleonora församling och genom anslag av församlingen och kallades till en början Hedvig Eleonora församlingsbibliotek; efter församlingsdelningen erhöll det 1906 namnet Östermalms församlings bibliotek och äges nu gemensamt av Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingar. Biblioteket, som den 31 dec. 1924 omfattade 10,635 band, åtnjuter för år 1925 anslag av de trenne församlingarna med inalles 23,700 kr. Antalet boklån uppgick år 1924 till 56,325.

Styrelse.

Hellström, f. Kullberg, E. S. E. (Lilly), fru, Källander, A. J., kyrkoherde, ordf. (utsedda av Hedvig Eleonora förs.); Göranson, J. F., byggmästare, kassaförvaltare, Sandberg, K. L. E., kansliråd (utsedda av Oscars förs.); Lindblom, K. A., rektor, Setterwall, N. K., f. d. andre bibliotekarie vid kungl. biblioteket (utsedda av Engelbrekts förs.).

Bibliotekarie.

Hallberg, Hallgärd.

Tre assistenter, en extra assistent.

Värtabiblioteket.

Dianavägen 7, Hjorthagen, Värtan; t. Värtan 392; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 6,30—8,30.

På kyrkostämman den 27 nov. 1922 beslöt Engelbrekts församling att upprätta ett församlingsbibliotek vid Värtan, benämnt »Värtabiblioteket». Verksamheten begynte den 5 febr. 1923. Biblioteket är, jämte lokaler för kindergården och arbetsstuga, inrymt i en staden tillhörig byggnad i Hjorthagen och disponerar där expeditionsrum samt läsrum för vuxna och för barn. Det åtnjuter för år 1925 ett anslag av församlingen av 7,800 kr. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1924 2,675 band; antalet boklån uppgick år 1924 till 19,308, fördelade på 888 låntagare.

Styrelse.

Branzell, A., f. d. överlärare, vice ordf.; Larsson, L. O., utmättningsman, skattm.; Lindblom, K. A., rektor, ordf.; Linder, I. G. M. (Greta),

**Förs.
bibl.**

fil. mag., sekr.; **Lundh, E. V. R.**, maskinist; **Morberg, T. O.**, maskinist; **Setterwall, N. K.**, f. d. andre bibliotekarie vid kungl. biblioteket.

Bibliotekarier.

Gavelius, G. L. Elisabet, föreståndare; **Nordström, C. A.**

Katarina församlings lånbibliotek.

(Katarina bokförråd.)

Högbergsgatan 13, Sö.; utlåningstid: vardagar 5,30—7,30 (15 juni—1 sept. endast måndagar, onsdagar och fredagar 5,30—7,30).

År 1896 väcktes hos Katarina församlings kyrkostämman motion om inrättande av ett församlingsbibliotek. Sedan på enskild väg penningmedel och böcker insamlats samt kyrkostämman anslagit 1,000 kr. för ändamålet, kunde bokförrådet öppnas för utlåning den 14 sept. 1898. Biblioteket, som under år 1910 erhöll ny lokal, och som efter församlingsdelningen ($\frac{1}{5}$ 1917) tills vidare jämväl är avsett för Sofia församlings medlemmar, omfattade den 31 dec. 1924 10,548 band och åtnjuter av församlingen för år 1925 i anslag 7,500 kr. Antalet boklån uppgick år 1924 till 24,687, fördelade på 1,560 låntagare.

Styrelse.

Edquist, f. Borgenstierna, **C. Märta E.**, fru; **Johnsson, O. H.**, fil. mag., kassaförvaltare; **Sandberg, H. K. A.**, borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Schön, A. F.**, assistent; **Svensson, Anna**, fröken.

Bibliotekarie.

Andersson, Magdalena K.

Helgalundens läsestugor.

Svedenborgslunden 2, Sö.; läsestugorna öppna varje dag 15 sept.—15 maj 6—8 (för gossar) och 5,30—7,30 (för flickor).

Vid årsskiftet 1921—22 inköpte Katarina församling fastigheten Blekingegatan 22, där en läsestuga för barn var anordnad. Skolrådet beslöt fortsätta dennas verksamhet, som därvid utvidgades till en lokal för flickor och en för gossar. Läsestugorna, som för år 1925 åtnjuta ett anslag från församlingen av 6,000 kr., hade den 31 dec. 1924 ett bokbestånd av 2,575 band. Antalet besök uppgick år 1924 till 5,698 i gossarnas och 6,613 i flickornas avdelning.

Styrelse.

Katarina församlings skolråd (se sid. 166).

Föreståndare.

Åhrstedt, Haralda (avd. för flickor); **Nilsson, E. R.** (avd. för gossar).

Maria och Högalids församlings bokförråd.

S:t Paulsgatan 39, t. h. in på gården, n. v., Sö.; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 6—8.

I Maria församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolans gymnastiksal vid Timmermansgatan. Det hade tillkommit genom gåvor dels av böcker, dels av penningmedel; sedan år 1895 erhöll det anslag av kyrkostämman. Efter församlingsdelningen den 1 jan. 1925 äges biblioteket av Maria och Högalids församlingar gemensamt.

Biblioteket åtnjuter för år 1925 i anslag av församlingarna tillsammans 4,000 kr.

Biblioteket omfattade den 31 dec. 1924 4,500 band. Antalet boklån under år 1924 utgjorde 18,460, fördelade på 7,873 låntagare.

Styrelse.

Maria församlings skolråd (se sid. 167).

Bibliotekarie.

Dillén, O. A.

Ett biträde.

Bromma folkbibliotek.

Skolhusen vid Bromma kyrka, i Alvik och i Bällstalund; expeditionstid: avd. vid kyrkan fredagar 6—6,30, avd. i Bällstalund tisdagar 6,30—8, avd. i Alvik onsdagar 6—8.

Biblioteket grundlades på 1860-talet genom gåva av en samling böcker, vilken placerades i skolhuset vid kyrkan. Vid uppkomsten av Sundbybergs köping flyttades en del av boksamlingen dit. Den kallades alltför »sockenbibliotek» och stod under kommunalstämmans vård, men år 1892 förändrades namnet till »skolbibliotek», var efter förvaltningens överflyttades till skolrådet och kyrkostämman. Den senare har sedan årligen lämnat anslag till bokinköp och avlönat bokvårdare, varigenom biblioteket i alla avseenden fått karaktär av församlingsbibliotek. Det delades samtidigt i tre delar, som placerades vid kyrkan, i Sundbyberg och i Alvik. Då Sundbyberg år 1909 i skolhänseende skildes från det övriga Bromma, fick köpingen biblialla därvarande avdelning av biblioteket. I stället upprättades en annan år 1912 vid den nya skolan i Bällstalund. År 1915 ändrades namnet till »folkbibliotek» och ungdomslitteraturen tillades församlingens folkskolor såsom skolbibliotek (jfr sid.

169). Vården av det återstående, egentliga folkbiblioteket är numera anförtrordt åt en särskild, av församlingen utsedd styrelse. För år 1925 åtnjuter biblioteket anslag från församlingen med 3,000 kr. och från stadsfullmäktige med 600 kr. (jfr ovan sid. 286).

Biblioteket, som alltjämt består av ovan-nämnda tre, var för sig självständigt verksamma avdelningar, omfattade den 31 dec. 1924 3,182 band, fördelade på respektive avdelningar: vid kyrkan 541, i Bällstalund 902 och i Alvik 1,739. Antalet boklån under 1924 utgjorde sammanlagt 3,143, nämligen vid kyrkan 366, i Bällstalund 885 och i Alvik 1,892.

Styrelse.

*Andersson, B. T. A., handlande, ordf.; Hedvall, A. G., folkskollärare, sekr.; Lundholm, C. F., droskchaufför; *Sandström, A. T. V., överlärare, kassaförvaltare; Videfors, G. J., folkskollärare, vice ordf. (se nedan).

Suppleanter: *Andersson, J. A., vaktmästare; Gustavsson, K. G. H., e. o. notarie; Olofsson, B. Hj., verkmästare.

Bibliotekarier.

Videfors, G. J. (avd. vid kyrkan); Bergqvist, J. A. (avd. i Bällstalund); Pettersson, Anna M. K. (avd. i Alvik).

Förs.
bibl.

